

Identifying Factors Affecting the Rise of the Gig Economy with The Meta-Synthesis Approach

Fatemeh Karimi Jafari¹ , Maryam Daneshvar¹ , Zahra Abbaszadeh Surami²

1- Assistant Professor, Department of Management, Faculty of Management and Finance, Khatam University, Tehran, Iran.

2- MSc. Student, Department of Management, Faculty of Management and Finance, Khatam University, Tehran, Iran.

Receive:

09 April 2024

Revise:

01 June 2024

Accept:

13 July 2024

Abstract

The main goal of the current research is to identify the factors affecting the emergence of the gig economy with a hybrid approach. This research is developmental in terms of purpose; qualitative in terms of the nature and style of component analysis; and documentary based on data collection. It is analytical-descriptive from the research method viewpoint; and the components of the research were collected and analyzed using Sandelovski and Barroso's seven-stage meta-composite qualitative method. In order to identify the factors affecting the emergence of the gig economy, the researchers systematically searched for researches related to these factors in 4 scientific databases: Science Direct, Emerald, Wiley, and Sage, as well as the Scopus reference database between 2010 and 2023, with the aim of determining valid documents related to the research question, and with the selected keywords. In the initial investigations, 162 sources were found; and after screening and validation and using the CASP tool, 20 articles were finally analyzed, and the factors affecting the emergence of the gig economy were identified by using the coding method, and was drawn by using MaxQuda software. The kappa coefficient was used in SPSS software to check the quality or reliability of the indicators, which in the present study is equal to 0.80; indicates the appropriate reliability of the indicators of this research. In total, the 4 main factors of the emergence of the gig economy include social, economic, political and technological factors; and 21 sub-factors have been identified.

Keywords:

Gig workforce,
Gig economy,
Platform,
Work changes,
Hybrid approach.

Please cite this article as (APA): Karimi Jafari, F., Daneshvar, M. and Abbaszadeh Surami, Z. (2025). Identifying Factors Affecting the Rise of the Gig Economy with The Meta-Synthesis Approach. *Journal of value creating in Business Management*, 5(3), 65-97.

<https://doi.org/10.22034/jvcbm.2024.451730.1353>

Authors retain the copyright and full publishing rights.

Published by Research Center of Resource Management Studies and Knowledge-Based Business. This article is an open access article licensed under the Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0)

Publisher: Research Center of Resource Management Studies and Knowledge-Based Business

Corresponding Author: Fatemeh Karimi Jafari

Email: f.karimijafari@khatam.ac.ir

Extended Abstract

Introduction

After the global financial crisis in 2008 and the resulting rise in unemployment, many professionals and skilled workers started taking short-term jobs to make ends meet. This phenomenon is described as "gig economy" (Banik & Padalkar, 2021). The expansion of work was initially carried out by skilled IT professionals who started using online digital platforms to search for such opportunities (Collins et al., 2019).

The rise of the gig economy sector is partly a reflection of rising unemployment rates and limitations of traditional labor markets, which have led to bottom-up demand and supply in the online market (Uchiyama et al., 2022). Due to the gig economy, more people have the opportunity to be in the labor market, and as a result, the unemployment rate has decreased (Vyas, 2021). In advanced economies, due to the deprivation of the formal sector, the workforce resorts to the gig economy (Mehta, 2023). The emergence of the entrepreneurial generation increases the interest in jobs with flexible conditions and without any formal employment contract (Friedman, 2014). The introduction of leading digital outsourcing platforms in the gig economy has encouraged many skilled professionals from an emerging economy to join the gig workforce (Roy & Shrivastava, 2020).

Recent studies show that the gig economy is booming across countries. In the United States, the number of freelancers has increased from 3.7 million in 2014 to 62.2 million in 2019. In the United States, 57.3 million people currently work gigs. By 2027, the gig workforce will make up half of the workforce. There are 15 million gig workforces in India; the gig economy in the UK has doubled in the past three years; and by 2023, the global gig economy will be worth \$455 billion (Noronha et al., 2022). In Iran, we have also witnessed the significant growth of the gig economy in the last few years, which is mainly related to transport platforms such as Snap and Tapsi (Almaspour et al., 2021). According to the statistics of Snap company, currently, nearly seven hundred thousand people are working in the passenger transportation sector as drivers, workers, and active users; and providing passenger transportation services for this virtual activity platform (Hassani, 2021).

The gig economy has attracted the attention of the public and policymakers, and is growing as an area of academic research; raising debates about the future of work, labor regulations, the impact of technology, and the quality of employment (Behl et al., 2022). Considering that it is necessary to identify the factors affecting the emergence of this expanding phenomenon in order to improve the planning and policies of managers and industrial owners in order to use this potential workforce; also considering that until now, a comprehensive research regarding the identification of the factors affecting the emergence of the gig economy, specially by a hybrid method, has not been done, this research has tried to identify these factors by examining the researches done in this field.

Theoretical Framework

Gig work

The origin of the word "gig" dates back to 1915, when jazz musicians first used it. Also, musicians used it to refer to live musical performances and recordings. The modern use of "gig" has become popular in the last decade (2010-2020) (Moore, 2019). As stated in the Cambridge Dictionary (2020), the nature of work in the gig economy shows that it is "a way of working based on people holding temporary jobs or doing separate tasks, each of which is paid independently, rather than working for an employer." (Aloisi, 2015).

Gig economy

The term gig economy was first coined by Tina Brown in 2009 in the midst of the global financial crisis. In common parlance, flexible work, generally mediated by online platforms,

is called the “gig economy” (Koutsimpogiorgos et al., 2020). The gig economy includes two work models: It offers “crowdworking or online freelance work known as the digital gig economy”, and “on-demand work through a program called the physical gig economy” (De Stefano, 2016).

Platform

The client, platform technology, and gig workforce are involved in the gig economy. The platform technology acts as an online intermediary between the customer and the gig workforce. A customer, also known as a service seeker, provides a description of the desired work or service on the platform. The gig workforce can access this job or service demand on the platform. The work can be delivered to the client through a technology platform or offline (Duggan et al., 2020).

Research methodology

This research is developmental in terms of purpose; qualitative in terms of the nature and style of component analysis; and documentary based on data collection. It is analytical-descriptive from the research method viewpoint; and the data of the research has been collected and analyzed using the meta-composite qualitative method. Among the implementation models of the metacomposite method, in this research, the seven-step model of Sandelowski and Barroso has been used, which is the most used in metacomposite research, and includes the following steps: 1. Setting research questions, 2. Conducting systematic literature, 3. Searching and selecting appropriate articles, 4. extracting information from articles, 5. analyzing and combining qualitative findings, 6. controlling the quality of extracted codes, and 7. presenting findings.

Research findings

In order to identify the factors affecting the emergence of the gig economy, the researchers conducted a systematic search of researches related to these factors in 4 scientific databases: Science Direct, Emerald, Wiley, Sage, as well as Scopus reference database between 2010 and 2023. In the initial investigations based on the selected keywords, 162 sources were found, and after screening and validation and using the CASP tool, 20 articles were finally selected for full review and content analysis. By analyzing the articles, there are 4 main factors for the emergence of the gig economy including; social, economic, political, and technological factors; and 21 sub-factors have been identified. Social factors include; flexibility, work autonomy, participation of women, access to skilled workforce, social media, flexibility of working hours, lack of physical presence, consumer attitudes and preferences and low barriers to entry; economic factors including; unemployment, economic recession, and job opportunity; political factors including; government regulations, globalization, and outsourcing; and technology factors include; the platform infrastructure, cheap technology, easy access to the internet, the platform, the growth and expansion of technology and digitalization.

Conclusion

One of the most important factors in the emergence of the gig economy is the social factor, which refers to the human aspect of this phenomenon and the influence of people in the creation and expansion of this economy, which itself has various dimensions that are caused by the change in the attitude of people in choosing a job with unique characteristics of this economy.

Another influential factor in the emergence and expansion of the gig economy is the economic factor. According to the research conducted in this regard, the gig economy has re-

emerged as a result of the 2008 financial crisis, and has created a new form of labor. Economic recession, unemployment and lack of job opportunities have pushed the workforce to the gig economy.

The third factor in the emergence and expansion of the gig economy is the political factor, which in turn has different dimensions including; globalization, outsourcing, and government regulations.

Another factor that has undoubtedly been one of the most influential factors in the development and expansion of the gig economy in recent years is technology and its increasing growth in the world. According to the research; easy access to the internet in all places, the growth and expansion of technology and its cheapness, as well as the development of platforms and the provision of the necessary infrastructure to create platforms around the world are the key aspects of this influential factor in the growth and emergence of the gig economy.

According to the results of the research, the following suggestions have been made:

The social factor is related to the taste and tendencies of the workforce, such as job flexibility and working hours, work independence, lack of physical presence, etc., which managers, by recognizing and paying attention to these factors, have increased the desire of employees to work in this industry, and creating as much as possible of these benefits for employees will increase the productivity of the workforce.

Due to the growth of the gig economy, more people have the opportunity to be in the labor market, and as a result, the unemployment rate decreases. In this regard, policies should be provided to promote platform work, which requires the training of superior skills and improving the capabilities of the workforce, which will benefit from the potential of employment in platform work.

Globalization and outsourcing are two of the important dimensions in the emergence and expansion of this economy. In today's world, borders will not be an obstacle to the growth and expansion of an organization, and managers can rely on this valuable aspect of the gig economy to have the best talent at the lowest cost, and on the other hand, they can easily provide their services to customers all around the world

Considering that one of the important and influential factors in the emergence, growth and development of the gig economy is the expansion of technology and the creation of the necessary infrastructure in the field of technology; managers should provide the necessary infrastructure in order to benefit as much as possible from this potential workforce and the vast market.

شناسایی عوامل موثر بر پیدایش اقتصاد گیگ با رویکرد فراترکیب

فاطمه کریمی جعفری^۱ , مریم دانشور^۱ , زهرا عباس زاده سورمی^۲

۱- استادیار، گروه مدیریت، دانشکده مدیریت و علوم مالی، دانشگاه خاتم، تهران، ایران.

۲- دانشجوی کارشناس ارشد مدیریت دولتی گرایش توسعه منابع انسانی، دانشکده مدیریت و علوم مالی، دانشگاه خاتم، تهران، ایران.

چکیده

هدف اصلی پژوهش حاضر، شناسایی عوامل موثر بر پیدایش اقتصاد گیگ با رویکرد فراترکیب می‌باشد. این پژوهش از نظر هدف، توسعه‌ای؛ از لحاظ ماهیت و سبک تحلیل مؤلفه‌ها، جزء پژوهش‌های کیفی و براساس جمع‌آوری داده‌ها، اسنادی است. از منظر روش انجام پژوهش، تحلیلی- توصیفی است و مؤلفه‌های پژوهش با استفاده از روش کیفی فراترکیب هفت مرحله‌ای ساندلوسکی و باروسو جمع‌آوری و تحلیل شده‌اند. به‌منظور شناسایی عوامل موثر بر پیدایش اقتصاد گیگ پژوهشگران به جستجوی سیستماتیک پژوهش‌های انجام شده مربوط به این عوامل در ۴ پایگاه علمی ساینس دایرکت، امرالد، وایلی، سیج و همچنین پایگاه استنادی اسکوپوس بین سال‌های ۲۰۱۰ تا ۲۰۲۳ با هدف تعیین اسناد معتبر و مرتبط با سؤال پژوهش و با کلیدواژگان منتخب، پرداختند. در بررسی‌های اولیه، تعداد ۱۶۲ منبع یافت شد که پس از طی مراحل غربال‌گری و اعتبارسنجی و بهره‌گیری از ابزار CASP در نهایت ۲۰ مقاله مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت و با استفاده از روش کدگذاری، عوامل موثر بر پیدایش اقتصاد گیگ شناسایی و با استفاده از نرم‌افزار مکس کیودا ترسیم گردید. برای بررسی کیفیت یا پایایی شاخص‌ها از ضریب کاپا در نرم‌افزار SPSS استفاده شده است که در پژوهش حاضر برابر با ۰/۸۰ است که نشان‌دهنده پایایی مناسب شاخص‌های این پژوهش می‌باشد. در مجموع ۴ عامل اصلی پیدایش اقتصاد گیگ شامل؛ عوامل اجتماعی، اقتصادی، سیاسی و فناوری و ۲۱ عامل فرعی شناسایی شده است.

تاریخ دریافت: ۲۱ فروردین ۱۴۰۳

تاریخ بازنگری: ۱۲ خرداد ۱۴۰۳

تاریخ پذیرش: ۲۳ تیر ۱۴۰۳

کلید واژه‌ها:

نیروی کار گیگ، اقتصاد گیگ، پلتفرم، تغییرات کار، رویکرد فراترکیب.

لطفاً به این مقاله استناد کنید (APA): کریمی جعفری، فاطمه، دانشور، مریم و عباس زاده سورمی، زهرا. (۱۴۰۴). شناسایی عوامل موثر بر پیدایش اقتصاد گیگ با رویکرد فراترکیب. فصلنامه ارزش آفرینی در مدیریت کسب و کار. ۹۷-۶۵. ۵(۳).

<https://doi.org/10.22034/jvcbm.2024.451730.1353>

Authors retain the copyright and full publishing rights.
 Published by Research Center of Resource Management Studies and Knowledge-Based Business. This article is an open access article licensed under the Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0)

ناشر: مرکز پژوهشی مطالعات مدیریت منابع و کسب و کار دانش محور

نویسنده مسئول: فاطمه کریمی جعفری

ایمیل: f.karimijafari@khatam.ac.ir

مقدمه

بحران اقتصادی و تجدید ساختار صنعتی باعث بیکاری بزرگ و تغییرات ساختاری در تقاضای بازار کار می‌شود. در پاسخ، سیاست‌های اشتغال و حمایت از نیروی کار با هدف ایجاد انعطاف‌پذیری بیشتر در بازار کار برای سرپا نگه داشتن شرکت‌ها است (Sarosh et al., 2011). در حالی که سیاست فعال بازار کار، کارآفرینی را تشویق می‌کند و فعالانه از اشکال انعطاف‌پذیر استخدام که توسط پلتفرم‌های گیگ رایج شده‌اند، استقبال می‌کند (Zeng, 2014). پس از بحران مالی جهانی در سال ۲۰۰۸ و افزایش بیکاری در نتیجه آن، بسیاری از متخصصان و نیروی کار ماهر شروع به انجام مشاغل کوتاه‌مدت برای تأمین معاش خود کردند (Banik & Padalkar, 2021). این پدیده به‌عنوان «اقتصاد گیگ»^۱ توصیف شده است، استعاره‌ای برگرفته از صنعت موسیقی که در آن هنرمندان کنسرت اجرا می‌کردند. فرهنگ لغت کمبریج «گیگ» را به‌عنوان «اجرای واحد توسط یک نوازنده یا گروهی از نوازندگان» تعریف می‌کند (Banik & Padalkar, 2021). گسترش کار در ابتدا توسط متخصصان ماهر فناوری اطلاعات انجام شد که شروع به استفاده از پلتفرم‌های دیجیتال آنلاین برای جستجوی چنین فرصت‌هایی کردند. کار گیگ به‌عنوان یک گزینه معیشت برای دانشجویان جویای کار، بازنشستگان، نیروی کار با مهارت کم و یا زیاد در حال ظهور است. همچنین، کالینز و همکاران (۲۰۱۹) با بررسی داده‌های اشتغال ایالات متحده، دریافتند که تقریباً گسترش نیروی کار گیگ از سال ۲۰۱۱ از کار پلتفرم آنلاین ناشی شده است (Collins et al., 2019).

افزایش بخش اقتصاد گیگ تا حدی بازتابی از افزایش نرخ بیکاری و محدودیت‌های بازارهای کار سنتی است که منجر به تقاضا و عرضه از پایین به بالا در بازار آنلاین شده است (Uchiyama et al., 2022). به واسطه اقتصاد گیگ، افراد بیشتری فرصت حضور در بازار کار را دارند و در نتیجه نرخ بیکاری کاهش یافته است (Vyas, 2021). در اقتصادهای پیشرفته، به دلیل محرومیت از بخش رسمی، نیروی کار به ورود به اقتصاد گیگ و انجام کارهای گیگ متوسل می‌شوند (Mehta, 2023). در کشورهای پیشرفته، ظهور نسل کارآفرین، علاقه به مشاغل با شرایط انعطاف‌پذیر و بدون هیچ‌گونه قرارداد رسمی کار را افزایش می‌دهد (Friedman, 2014). معرفی پلتفرم‌های پیشرو برون‌سپاری دیجیتال در اقتصاد گیگ، بسیاری از متخصصان ماهر را از یک اقتصاد در حال ظهور تشویق کرده است تا به نیروی کار گیگ بپیوندند (Roy & Shrivastava, 2020).

هنگامی که تغییرات اقتصادی کنونی جهانی و ظهور اقتصاد گیگ از دریچه نظریه مارکسیستی بررسی می‌شود، روشن است که بینش‌های مارکس که در قرن نوزدهم توسعه یافته بود، هنوز به تحولات معاصر مرتبط است. مارکس استدلال کرده بود که بازسازی مستمر تکنولوژیکی و سازمانی برای گسترش سرمایه‌داری و کمک به انباشت سرمایه (به عبارت ساده، افزایش ارزش دارایی‌ها، جریان سرمایه‌گذاری، سود، اجاره، حق امتیاز، کارمزد یا سود سرمایه)، حیاتی است. اقتصاد گیگ نمایان‌گر آخرین تجلی بازسازی سرمایه‌داری است. از اواخر دهه ۱۹۸۰، اقتصاد جهان از بخش تولیدی با نیروی کار به بخش خدماتی تغییر کرده است. در حال حاضر، بیشتر این خدمات برای تخصیص، میانجی‌گری و تحویل به رابط‌های دیجیتالی متکی هستند. پلتفرم‌هایی که اقتصاد گیگ را فعال می‌کنند، نیروی کار را به مشتریان خود متصل می‌کنند و به آن‌ها کمک می‌کنند کارهای دیجیتالی را فوری انجام دهند. علاوه بر این، پیشرفت‌های صورت گرفته در

¹ - Gig Economy

فناوری‌های دیجیتال، تقسیم‌بندی کار جدیدی را ایجاد کرده است که به‌عنوان تخصص‌گرایی یا تفکیک وظایف بین انواع مختلف نیروی کار تعریف می‌شود (Mehta, 2023). مطالعات صورت گرفته در این خصوص روشن کرده است که چگونه فناوری‌های نوظهور نه‌تنها برای نیروی کار بسیار ماهر و تحصیل‌کرده شغل ایجاد می‌کنند، بلکه فرصت‌های جدیدی را برای نیروی کار غیررسمی، به ویژه زنان، که می‌توانند از فناوری و پلتفرم‌های دیجیتال در کار خود استفاده کنند، فراهم می‌کنند (Bessen, 2014). اتکای افراد به تلفن‌های همراه و سازمان‌ها به اینترنت و پلتفرم‌های آنلاین برای انجام چندین کار افزایش قابل توجهی داشته است (Chen, 2016). افراد بیشتری از کشورهای در حال توسعه برای ایفای نقش‌های مختلف در سال‌های اخیر به اقتصاد گیگ مبتنی بر وظیفه در حال ظهور پیوسته‌اند. کارفرمایان به این واقعیت اشاره می‌کنند که زنان به‌عنوان نیروی کار سخت‌کوش‌تر هستند و مشتریان‌شان کمتر از آن‌ها شکایت می‌کنند و همچنین در مقایسه با مردان دستمزد کمتری را طلب می‌کنند (Kathuria et al., 2017) دگرگونی سریع دیجیتال و گسترش فناوری اطلاعات و ارتباطات و رکود مستمر بخش تولید باهم ترکیب شده است تا بازار کار و الگوهای کار را در سراسر جهان به‌طور چشمگیری تغییر دهد (Donovan et al., 2016; Kassi & Lehdonvirta, 2018).

مطالعات اخیر نشان می‌دهد که اقتصاد گیگ در سراسر کشورها در حال رونق است. در ایالات متحده، تعداد فریلنسرها از ۳/۷ میلیون در سال ۲۰۱۴ به ۶۲/۲ میلیون در سال ۲۰۱۹ افزایش یافته است. در ایالات متحده، ۵۷/۳ میلیون نفر در حال حاضر کار گیگ می‌کنند. تا سال ۲۰۲۷، نیروی کار گیگ نیمی از نیروی کار را تشکیل خواهند داد. ۱۵ میلیون نیروی کار گیگ در هند وجود دارد؛ اقتصاد گیگ در بریتانیا در سه سال گذشته دو برابر شده است و تا سال ۲۰۲۳، ارزش اقتصاد گیگ در جهان به ۴۵۵ میلیارد دلار خواهد رسید (Noronha et al., 2022). افزایش کاربران اینترنت و تقاضا برای خدمات تحویل غذا، فرصت وسیعی را برای نیروی کار گسترده هندی ایجاد کرده است تا طبق شرایط خود کار کنند (Davidson & Infranca, 2015). رشد اقتصاد گیگ به آسیا هم سرایت کرده است و اندازه بازار آن به شدت در حال رشد است. شاخص آنلاین نیروی کار^۱، ارائه شده توسط مؤسسه اینترنت آکسفورد، دانشگاه آکسفورد، شاخص‌های اقتصادی آنلاین را ارائه می‌دهد که با آمارهای سنتی بازار کار قابل مقایسه است. آمار شاخص آنلاین نیروی کار عمدتاً براساس ردیابی داده‌ها در شش پروژه و وظایف اقتصاد گیگ آنلاین شامل: اداری و ورود داده‌ها، خلاقانه، چندرسانه‌ای، خدمات حرفه‌ای، پشتیبانی فروش و بازاریابی، توسعه نرم‌افزار و فناوری و نوشتن و ترجمه است. با ردیابی تعداد پروژه‌ها و وظایف در سراسر پلتفرم‌ها، می‌توان روند تقاضا برای نیروی کار آزاد آنلاین را در کشورها و مشاغل اندازه‌گیری کرد. اقتصاد گیگ در طیف وسیعی از کشورهای آسیایی، از نیروگاه‌های جمعیتی هند و چین گرفته تا کشورهای توسعه‌یافته آسیای شرقی از جمله ژاپن و کره جنوبی، کشورهای عمده آسه‌آن (اتحادیه کشورهای جنوب شرقی آسیا)^۲ و کشورهای در حال توسعه در جنوب آسیا مانند پاکستان، بنگلادش و سریلانکا، رواج دارد (Stephany et al., 2021).

در ایران نیز شاهد رشد چشمگیر اقتصاد گیگ در چند سال اخیر می‌باشیم که به‌طور عمده مربوط به پلتفرم‌های حمل و نقل مانند اسنپ و تپسی بوده است (Almaspour et al., 2021). براساس آمار شرکت اسنپ، در حال حاضر قریب به هفتصد هزار نفر فقط در بخش جابه‌جایی مسافر، به‌عنوان راننده، کارگر، کاربر فعال و برای این سکوی فعالیت مجازی

1- Online Labour Indicator (OLI)

2- Association of Southeast Asian Nations (ASEAN)

مشغول ارائه خدمات جابه‌جایی مسافر هستند. نظر به وسعت فزاینده کار مبتنی بر اقتصاد گیگ در ایران و تعداد قابل‌ملاحظه کارکنان این بخش، تحلیل و درک دیدگاه‌ها و نظرات کارکنان این بخش از حیث نویدها و چالش‌هایی که اقتصاد گیگ می‌تواند برای آن‌ها ایجاد کند، دارای اهمیت است (Hassani, 2021).

اقتصاد گیگ توجه عموم و سیاست‌گذاران را به خود جلب کرده است و به‌عنوان یک حوزه تحقیقات دانشگاهی در حال رشد است و بحث‌هایی را در مورد آینده کار، مقررات کار، تأثیر فناوری و کیفیت شغل به راه انداخته است (Behl et al., 2022). همچنین، به گزارش پایگاه استنادی اسکوپوس موضوع اقتصاد گیگ به دلیل اهمیت فراوان در سال‌های اخیر، توجه بسیاری از پژوهشگران را به خود جلب کرده است، به نحوی که اکثر مقالات در این حوزه در چهار سال اخیر بین سال‌های ۲۰۲۰ تا ۲۰۲۳ نوشته شده است. برای شناخت یک پدیده نوظهور، شناسایی عوامل ایجاد و پیدایش آن لازم و ضروری به نظر می‌رسد. با توجه به رشد سریع اقتصاد گیگ و افزایش تعداد کارکنان گیگ در اقتصاد جهان، مدیران و صاحبان صنایع بایستی با شناخت هرچه بهتر این پدیده و بررسی ویژگی‌های شاغلین در این صنعت همگام با این رشد و توسعه گام بردارند.

پژوهشگران مقاله حاضر به‌منظور شناسایی عوامل مؤثر بر پیدایش اقتصاد گیگ به بررسی ۴ پایگاه علمی ساینس دایرکت، امرالد، وایلی، سیج و پایگاه استنادی اسکوپوس بین سال‌های ۲۰۱۰ تا ۲۰۲۳ پرداختند. نتایج نشان داد که تاکنون مطالعه‌ای جامع، قابل‌اطمینان و باکیفیت که تمامی عوامل مؤثر بر پیدایش اقتصاد گیگ را شناسایی و بررسی کرده باشد، انجام نپذیرفته است. هرکدام از مطالعات موجود تنها به بررسی برخی از عوامل مؤثر بر پیدایش اقتصاد گیگ پرداخته‌اند. علاوه بر این، تاکنون پژوهشی که به روش فراترکیب به شناسایی این عوامل پرداخته باشد، انجام نشده است. بنابراین نوآوری پژوهش حاضر از دو جهت می‌باشد. اول، این پژوهش به شناسایی جامع عوامل مؤثر بر پیدایش اقتصاد گیگ پرداخته است. دوم، این پژوهش از رویکرد فراترکیب برای شناسایی عوامل مؤثر بر پیدایش اقتصاد گیگ استفاده نموده است، که تاکنون پژوهشی با این رویکرد در این حوزه صورت نپذیرفته است.

با توجه به این‌که شناسایی عوامل مؤثر بر پیدایش این پدیده در حال گسترش برای بهبود برنامه‌ریزی و سیاست‌گذاری‌های مدیران و صاحبان صنایع به جهت استفاده هرچه بهتر از این نیروی کار بالقوه لازم و ضروری است، همچنین با توجه به این‌که تاکنون پژوهشی جامع در خصوص شناسایی عوامل مؤثر بر پیدایش اقتصاد گیگ به خصوص به روش فراترکیب صورت نگرفته است، این پژوهش با بررسی پژوهش‌های انجام شده در این زمینه به شناسایی این عوامل پرداخته است. بر همین اساس، سؤال پژوهش حاضر بدین شرح است، عوامل مؤثر بر پیدایش اقتصاد گیگ کدامند؟

ادبیات نظری

کار گیگ

ریشه کلمه «گیگ» به سال ۱۹۱۵ می‌رسد، زمانی که نوازندگان جاز برای اولین بار از آن استفاده کردند. متعاقباً، نوازندگان از آن برای اشاره به اجراها و ضبط‌های موسیقی زنده استفاده کردند. استفاده مدرن از «گیگ» در دهه گذشته (۲۰۱۰-۲۰۲۰) رایج شده است (Moore, 2019). همان‌طور که در دیکشنری کمبریج (۲۰۲۰) آمده است، ماهیت کار در

اقتصاد گیگ نشان می‌دهد که «روشی از کار است که براساس افرادی است که مشاغل موقتی دارند یا کارهای جداگانه‌ای انجام می‌دهند که هر کدام به‌طور مستقل دستمزد می‌گیرند، نه این که برای یک کارفرما کار کنند». مطالعات تحقیقاتی آن را به‌عنوان یک آواتار جدید از تیلوریسم در قالب خرده پاره شدن بازار کار براساس وظایف بیش از حد موقت به نام کار گیگ یا وظیفه کوچک نامیده است (Aloisi, 2015).

در تعریف گسترده‌تر از «کار گیگ»، دو دسته «کار جمعی»^۱ و «کار براساس تقاضا»^۲ شناسایی شده است (De Stefano, 2016; Veen et al., 2020). دسته اول به کار جمعی مبتنی بر ابر اشاره دارد که به‌طور کلی در خانه خود نیروی کار انجام می‌شود و می‌توان آن را به دو زیر مجموعه تقسیم کرد. اول، پلتفرم‌های مبتنی بر جمعیت عمدتاً با «وظیفه‌های خرد» معامله می‌کنند که «استفاده از هوش انسانی را برای انجام وظایفی که رایانه‌ها قادر به انجام آن‌ها نیستند، هماهنگ می‌کنند» (مانند ترک مکانیکی آمازون)^۳ (Scholz, 2017). دوم، از تخصص حرفه‌ای خاصی برای ارائه کار به صورت آنلاین استفاده می‌کنند (Veen et al., 2020). کار گیگ برحسب تقاضا با کار جمعی متفاوت است، زیرا شامل «دنیای واقعی» است، نه کارهای مجازی. نمونه‌های متداول، که محور مشارکت‌های مختلف در این موضوع ویژه است، شامل خدمات حمل و نقل نقطه به نقطه، تحویل غذا، خدمات نظافتی و تاسیساتی هستند (Stewart & Stanford, 2017).

کار گیگ در نتیجه بحران مالی سال ۲۰۰۸ دوباره ظهور کرده است، زیرا بسیاری از نیروی کار خود را در این دوره بیکار دیدند و شروع به جستجوی راه‌هایی کردند که به آن‌ها امکان می‌دهد درآمد کم و پس‌انداز رو به کاهش خود را تکمیل کنند. این تقاضا توسط شرکت‌هایی که کار گیگ یا کار پاره‌وقت را معرفی کرده‌اند، برآورده شده است و امکان تغییر تدریجی از مدل قدیمی نیروی کار تمام‌وقت به مدل جدیدی که بر کار موقت و منعطف براساس تقاضا متمرکز است، می‌دهد. آنچه که مدل نوظهور کار گیگ در قرن بیست و یکم را از قرن‌های پیشین متمایز می‌کند، اتکای آن به یک رابط مبتنی بر فناوری است. جهش‌ها و گام‌های انجام شده در فناوری ارتباطات بی‌سیم و اینترنت^۴ در دو دهه گذشته، شتابی را برای این تغییرات فراهم کرده است (Mehta, 2023). کارهای گیگ را می‌توان براساس معیارهای مختلفی طبقه‌بندی کرد:

➤ وجود یک پلتفرم دیجیتال برای اتصال نیروی کار و کارفرمایان: بستر تحویل می‌تواند صرفاً ارتباط مشتریان و ارائه‌دهندگان خدمات باشد؛ مانند تاکسی‌ها، اپلیکیشن‌های اوبر^۵ و اوولا^۶، اسنپ، تپسی یا برای توزیع و تحویل کار؛ مانند ترک مکانیکی آمازون (Kost et al., 2020).

➤ مدت و ماهیت کار: کار گیگ را می‌توان به‌عنوان وظیفه؛ مانند خدمات ترجمه، یا مبتنی بر پروژه؛ مانند یک متخصص فناوری اطلاعات/طراح خلاق/مشاور مالی که برای مدت کوتاهی دعوت شده است، طبقه‌بندی کرد (Cassady et al., 2018).

1- Crowdwork

2- Work on Demand

3- Amazon Mechanical Turk

4- Internet and wireless communications technology (ICT)

5- Uber

6- Ola

➤ نوع دستمزد: نیروی کار گیگ می تواند حرفه ای باشند؛ مانند پزشکان/ وکلا که مشاوره ارائه می دهند، یا صاحبان دارایی هایی که به مشتریان خدمات ارائه می دهند؛ مانند مشتریان اشتراک گذاری سواری/ اشتراک فضای کار (Howcroft & Bergvall-Kareborn, 2019).

این طبقه بندی ها گستره وسیعی از فرصت های کاری را نشان می دهد که اقتصاد گیگ به سازمان ها و نیروی کار گیگ ارائه کرده است (Mehta, 2023).

اقتصاد گیگ

ریشه های «اقتصاد گیگ» مدرن را می توان در سال ۲۰۰۸ ردیابی کرد، زمانی که میلیون ها شغل در پی بحران مالی ۲۰۰۸ از دست رفتند (Uchitelle, 2009). اصطلاح اقتصاد گیگ اولین بار توسط تینا براون^۱ در سال ۲۰۰۹ در بجموحه بحران مالی جهانی ابداع شده است. در اصطلاح رایج، کار انعطاف پذیر، که عموماً توسط پلتفرم های آنلاین واسطه می شود، «اقتصاد گیگ» نامیده می شود (Koutsimpogiorgos et al., 2020). اوپر در مارس ۲۰۰۹ تأسیس شد. ایربی ان بی^۲، یکی دیگر از شرکت های نمادین اقتصاد گیگ، در آگوست ۲۰۰۸ تأسیس شده است. در هند سرویس سواری معروف اوولا در سال ۲۰۱۰ در بمبئی تأسیس شد. متعاقباً، این روند در خدمات دیگری مانند تحویل غذا (Foodpanda, Swiggy, 2014) و خدمات خانگی (UrbanCompany, 2014) گنجانده شده است.

اقتصاد گیگ را «اقتصاد اشتراک گذاری»^۳، «اقتصاد براساس تقاضا»^۴ و «اقتصاد پلتفرم»^۵ نیز می نامند، که دو مدل کار ارائه می دهد: «کار جمعی یا کار آزاد آنلاین که به عنوان اقتصاد گیگ دیجیتال شناخته می شود.» و «کار براساس تقاضا از طریق برنامه ای به نام اقتصاد گیگ فیزیکی». نیروی کار جمعی از طریق ارتباط آنلاین با چندین مشتری، سازمان و کسب و کار اغلب در یک جغرافیای بزرگ و فراتر از مرزها فعالیت می کنند. آن ها شامل نیروی کاری می شوند که خدمات مختلفی را با توجه به مجموعه مهارت ها و استعداد های خود ارائه می دهند، مانند طراحان گرافیک، توسعه دهندگان نرم افزار، نویسندگان محتوا، مترجمان، بازاریابان دیجیتال و دانشمندان داده و غیره. از سوی دیگر، کار براساس تقاضا مبتنی بر مکان و از نظر جغرافیایی محدود است، مانند خدمات حمل و نقل شخصی ارائه شده توسط اوپر و اوولا، خدمات تحویل غذا ارائه شده توسط زوماتو^۶ و غیره. این وظایف با تعامل مستقیم بین نیروی کار و مشتریان مشخص می شود، اما آن ها توسط پلتفرم های فناوری یا برنامه های ایجاد شده توسط شرکت ها فعال می شوند (De Stefano, 2016).

سه سطح از اقتصاد گیگ شناسایی شده است. سطح اول، شامل نیروی کار غیرماهر با دستمزد روزانه کمتر است که در مشاغل کم درآمد مشغول هستند. سطح دوم، شامل نیروی کار نیمه ماهر است که از طریق پلتفرم های دیجیتالی مانند رانندگان اوپر و تحویل دهنده های زنجیره غذایی کار می کنند. در سطح سوم، نیروی کار بسیار ماهر مانند مشاوران،

1- Tina Brown

2- Airbnb

3- Sharing Economy

4- On-demand Economy

5- Platform Economy

6- Zomato

مشاوران مالی، مدیران پروژه، روزنامه‌نگاران و غیره وجود دارند (Hazarika, 2019). کورده و همکاران^۱ (۲۰۲۱) اقتصاد گیگ را به گیگ مبتنی بر خدمات و گیگ مبتنی بر دانش طبقه‌بندی کرده‌اند. نویسندگان معتقدند در حالی که گیگ مبتنی بر خدمات به نیروی کار نیمه‌ماهر نیاز دارد، گیگ مبتنی بر دانش به نیروی کار نیمه‌ماهر تا با مهارت بالا مانند مشاوران و دانشمندان داده نیاز دارند (AC & P, 2023).

کارکنان گیگ

مفهوم سنتی از یک شغل، رفتن به یک دفتر فیزیکی / محل کار، معمولاً برای مدت زمان مشخصی بود. رابطه استخدامی بین کارفرما و کارمند برای مدت طولانی وجود داشت (Spreitzer et al., 2017). شغل تمام وقت برای چندین سال بر بازار کار تسلط داشت. با گذشت زمان، موقعیت‌های مختلف مرتبط با زمینه‌های اقتصادی و تجاری منجر به شکل‌های کاری جایگزین مانند مشاغل قراردادی، نیروی کار موقت، پیمانکاران و غیره شده است (Ashford et al., 2007; Katz & Krueger, 2019; Poon, 2019; Spreitzer et al., 2017). این فرم‌های کار جایگزین، جامعه کاری را به‌طور گسترده به کارمند / کارگر تمام‌وقت (که به‌عنوان کارمند / کارگر استاندارد نیز شناخته می‌شود) و کارمندان بدون استخدام تمام‌وقت طبقه‌بندی کرده‌اند. دسته دوم نیز به‌عنوان کارمندان / کارگران غیراستاندارد شناخته می‌شوند (Spreitzer et al., 2017) و کار گیگ یکی از پیشرفت‌های اخیر در این بخش است و با سایر اشکال جایگزین کار، مانند کار پاره‌وقت یا کار معمولی، عمدتاً از نظر استفاده از پلتفرم‌های مبتنی بر فناوری متفاوت است (Duggan et al., 2020; Spreitzer et al., 2017).

از لحاظ تاریخی، کار گیگ به‌عنوان کار غیررسمی و خوداشتغالی تلقی می‌شود. نیروی کار گیگ سنتی شامل تاکسی‌های خوداشتغال، رانندگان، آرایشگران، نوازندگان و برخی از پیمانکاران آزاد می‌شوند. نیروی کار گیگ اساساً نیروی کار حسابداری یا نیروی کار مستقل هستند. نیروی کار مستقل با درجه بالایی از استقلال مشخص می‌شوند که می‌توانند حجم کار و سبک کاری خود را تعیین کنند. علاوه بر این، دستمزد آن‌ها براساس وظایف یا تکالیف انجام شده پرداخت می‌شوند (AC & P, 2023). گزارش مک کینزی^۲ (۲۰۱۶) سه دسته از نیروی کار مستقل را شناسایی می‌کند: کسانی که کار خدمات ارائه می‌دهند، کسانی که کالا می‌فروشند و کسانی که دارایی‌ها را اجاره می‌دهند (Bulian, 2021).

پلتفرم

سه طرف مشتری، فناوری پلتفرم و نیروی کار گیگ در اقتصاد گیگ دخیل هستند. فناوری پلتفرم به‌عنوان یک واسطه آنلاین بین مشتری و نیروی کار گیگ عمل می‌کند. مشتری، که به‌عنوان جستجوگر خدمات نیز شناخته می‌شود، شرحی از کار یا خدمات موردنظر خود را در پلتفرم ارائه می‌دهد. نیروی کار گیگ می‌تواند به این تقاضای کار / خدمات در

¹- Korde & et al.

²- McKinsey

پلتفرم دسترسی داشته باشند. کار را می توان از طریق بستر فناوری یا آفلاین به مشتری ارائه کرد. پلتفرم های میانجی به سه دسته طبقه بندی می شوند: پلتفرم های کار جمعی^۱، کار با اپلیکیشن^۲ و کار پلتفرم سرمایه^۳ (Duggan et al., 2020). اقتصاد گیگ مبتنی بر پلتفرم، به بازارهای کار اشاره دارد که با قراردادهای مستقل مبتنی بر پلتفرم مشخص می شود، کاری که اغلب موقتی، ناپایدار و تکه تکه است (Graham & Woodcock, 2019). اکنون نیروی کار بزرگی را در سراسر جهان جذب می کند و پلتفرم به عنوان شکلی از سازماندهی فعالیت های اقتصادی در حال تسلط بر کل اقتصاد است (Kenney et al., 2021). از نظر مکانی، وودکاک و گراهام^۴ (۲۰۲۰) بین کار به هم پیوسته جغرافیایی (مثلاً سواری) و کار ابری تفاوت قائل شده اند. افزایش کار گیگ مبتنی بر پلتفرم در پنج سال گذشته تصاعدی بوده است. در ایالات متحده، درصد نیروی کاری که در ترتیبات کاری جایگزین مشغول بوده اند از ۱۰/۷٪ در فوریه ۲۰۰۵ به ۱۵/۸٪ در اواخر سال ۲۰۱۵ افزایش یافته است (Katz & Krueger, 2019). از این میان، نیروی کاری که از طریق واسطه های فناوری آنلاین خدمات ارائه می کنند، تنها ۰/۵٪ از کل نیروی کار ایالات متحده را در سال ۲۰۱۵ تشکیل می دهند (Katz & Krueger, 2019). با این حال، انتظار می رود که سهم اقتصاد گیگ به ۱۵ تا ۲۰ درصد با ارزش تخمینی ۴۵۰ میلیارد دلار در سال ۲۰۲۱ برسد و انتظار می رود تا سال ۲۰۲۳ با نرخ ۱۷٪ در سال به ۴۵۵ میلیارد دلار افزایش یابد. پیدایش اقتصاد گیگ، و پیامدهای مرتبط با آن برای افراد و بافت اجتماعی کار، به این معنی است که علاقه به آن بسیار فراتر از محققان دانشگاهی است و اکنون شامل سیاست گذاران و عموم افراد می شود. در حالی که در دوران ابتدایی خود به عنوان یک حوزه تحقیقاتی بین رشته ای در قانون کار، مطالعات مصرف کننده، بازاریابی، روابط کاری، جامعه شناسی، استراتژی و غیره آشکار شده است (McDonnell et al., 2021).

پیشینه پژوهش

(Mehta, 2023) در مقاله ای با عنوان «تغییر ماهیت کار و اقتصاد گیگ»، به بررسی ماهیت در حال تغییر کار در سراسر جهان، به ویژه در هند، با ظهور اقتصاد گیگ به روش کیفی پرداخته است. نتایج نشان می دهد که چگونه روندهای اخیر بازار کار هند، با افزایش بیکاری و کاهش مشاغل جدید، نسبتاً ناامیدکننده است. در ادامه با بررسی روند رو به رشد کارکنان گیگ به مزایای کار گیگ از جمله، تعادل بین کار و زندگی و استقلال، ترجیح هزاره ها و نسل Y، اولویت برای کار انعطاف پذیر، فرصت حضور بیشتر در بازار کار و برابری جنسیتی پرداخته است. همچنین، اقتصاد گیگ و کار گیگ برای سازمان ها این امکان را فراهم کرده که هزینه های تجاری مربوط به آموزش، پوشش بیمه، فضای اداری، مرخصی های با حقوق و مزایای سلامتی اعطاء شده به کارکنان تمام وقت را کاهش دهند.

(Allon et al., 2023) در مقاله ای با عنوان «تأثیر محرک های رفتاری و اقتصادی در مورد کارگران گیگ»، با همکاری یک پلتفرم سواری به بررسی این که چگونه کارگران بر اساس تقاضا (نوع کار و یا مدت زمان کار) تصمیمات کاری را اتخاذ می کنند، پرداخته اند. در این مدل تئوری های رقیب عرضه نیروی کار را در رابطه با تأثیر انگیزه های مالی و انگیزه های رفتاری بر تصمیم گیری های کار بازمینی می کنند. این پژوهش با استفاده از یک مجموعه داده جامع بزرگ،

1- Crowd Work Platforms

2- App Work

3- Capital Platform Work

4- Woodcock & Graham

یک مدل اقتصادسنجی برای تجزیه و تحلیل تصمیم‌گیری‌ها و پاسخ‌های کارگران به انگیزه‌ها را توسعه می‌دهند. نتایج نشان داد که انگیزه‌های مالی تأثیر مثبت قابل توجهی بر تصمیم برای کار و مدت زمان کار دارند که کشش درآمد مثبت ارائه شده توسط اثر درآمد استاندارد را تأیید می‌کند. همچنین، از یک نظریه رفتاری پشتیبانی می‌کنند.

(Uchiyama et al., 2022) در مقاله‌ای با عنوان «کارگران گیگ، حمایت اجتماعی و نابرابری بازار کار: درس‌هایی از مالزی»، به ارائه دیدگاهی جدید در مورد حمایت اجتماعی از نیروی کار گیگ در مالزی پرداخته‌اند. در این پژوهش که با روش آمیخته انجام شده است، با استفاده از داده‌های اولیه جمع‌آوری شده از طریق مصاحبه‌های نیمه‌ساختاریافته، شرایط کاری رانندگان و سواران تحویل غذای آنلاین بررسی شده است. داده‌های جمع‌آوری شده براساس تجزیه و تحلیل موضوعی با استفاده از ۱۵ موضوع فرعی و ۳ موضوع اصلی، کار شایسته کوتاه‌مدت مبتنی بر عملکرد، پلتفرم و عملیات مشتری‌محوری و اکوسیستم برای پایداری نیروی کار گیگ، مورد بررسی قرار گرفته است.

(Dey et al., 2022) پژوهشی با عنوان «دنیای نوظهور اقتصاد گیگ: وعده‌ها و چالش‌ها در هند»، دلایل پیدایش کار گیگ و به دنبال آن انواع پلتفرم‌های گیگ شامل؛ پلتفرم‌های کار جمعی، پلتفرم برنامه-کار، پلتفرم سرمایه‌ای، ویژگی‌ها و نمونه‌های آن‌ها در هند و همچنین جهان را توضیح داده‌اند. در این پژوهش که به روش کیفی انجام شده است، برخی از مخاطرات مرتبط با جذب نیروی کار از جمله مخاطرات رفتاری، مالی، ماهیت درگیری، وظیفه و امنیت داده‌ها، شناسایی شده است. همچنین، درخصوص چالش‌هایی که شرکت‌های هندی با آن‌ها نیروی کار غیراستاندارد را از طریق پلتفرم‌های آنلاین مختلف مستقر می‌کنند، توضیح داده شده است. استفاده از کارگران گیگ شامل چندین چالش فنی، عملیاتی و منابع انسانی است. (Choudhary & Shireshi, 2022) در مقاله‌ای با عنوان «تجزیه و تحلیل اقتصاد گیگ در هند و بررسی روش‌های نظارتی مؤثر مختلف برای بهبود وضعیت اسفبار کارگران»، به دنبال توضیح اقتصاد گیگ هستند. این پژوهش به روش مروری جنبه‌های مختلف اقتصاد گیگ موجود در هند مانند کیفیت زندگی، موقعیت زنان و پویایی محیط کار اقتصاد گیگ را تحلیل کرده است. همچنین، به بررسی رفاه اجتماعی، اقتصادی و کلی کارگران گیگ در هند پرداخته است. در این پژوهش به طور مفصل هفت جنبه از اقتصاد گیگ توضیح داده شده است. این هفت نکته شامل جنبه‌های منفی معینی از اقتصاد گیگ و محل کار گیگ و سایر جنبه‌هایی است که دولت باید در هنگام تدوین چارچوب نظارتی برای اقتصاد گیگ از آن آگاه باشد. (Vyas, 2021) در مقاله‌ای با عنوان «نابرابری جنسیتی اکنون در پلتفرم دیجیتال موجود است: تعامل بین برابری جنسیتی و اقتصاد گیگ در اتحادیه اروپا»، به مسائل مربوط به اشتغال کارگران زن در اقتصاد گیگ در اتحادیه اروپا پرداخت. نتایج نشان داد که مسائل نابرابری جنسیتی در اقتصاد سنتی هنوز هم در دنیای پلتفرم دیجیتال رایج است. در واقع، چالش‌های جدیدی پدید آمده است که به طور خاص به اقتصاد گیگ مربوط می‌شود. کارگران زن در حال حاضر تحت تأثیر سوگیری الگوریتم‌ها هستند. علاوه بر این، به دلیل انتشار «انعطاف‌پذیری» که به عنوان سلاحی برای تجلیل از اقتصاد گیگ استفاده می‌شود، زنان حتی بیشتر احتمال دارد که به سمت کارهای نامطمئن سوق داده شوند. علاوه بر این، چارچوب‌های نظارتی موجود را که به این موضوعات می‌پردازند، با امکان رسیدگی به مسائل نابرابری جنسیتی در اقتصاد گیگ از طریق توسعه سیاست‌ها مورد بحث قرار داده است. این پژوهش با تأملی در مورد نیاز اتحادیه اروپا به اتخاذ تدابیر سیاستی فوری و مؤثر در رابطه با کارگران زن در اقتصاد گیگ به پایان می‌رسد.

(Banik & Padalkar, 2021) در مقاله‌ای با عنوان «گسترش اقتصاد گیگ: روندها و اثرات»، محرک‌های ایجاد پدیده اقتصاد گیگ را بررسی کرده و پیامدهای آن برای بهره‌وری نیروی کار، اشتغال، توزیع درآمد و استراتژی‌های شرکت مورد بحث را به روش آمیخته قرار داده‌اند. نتایج نشان داد که زیرساخت فناوری اطلاعات و ارتباطات، نقش اساسی در گسترش اقتصاد گیگ دارد. با توجه به توانایی آن در اتصال کارگران در سراسر مرزهای ملی، متوجه شدند که چنین دسترسی فراملی منجر به برابری دستمزدها نمی‌شود. در عوض، شواهدی از افزایش نابرابری درآمد در میان کارگران کم‌مهارت و با مهارت بالا به دست آمد، که نشان می‌دهد این پدیده بر گروه‌های مهارتی مختلف تأثیر می‌گذارد.

(Hassani, 2021) در مقاله‌ای با عنوان «سکوهای فعالیت مجازی و اقتصاد اشتراک‌گذاری: چالش‌ها و نویدها برای کارکنان گیگ»، به تحلیل دیدگاه‌ها و تجربیات کارکنان گیگ در بخش اقتصاد اشتراک‌گذاری در زیست‌بوم سکوهای فعالیت مجازی ایران پرداخته است. در این مقاله از طریق تحلیل انتقادی سکوی فعالیت مجازی اسنپ و نیز مصاحبه با رانندگان آن تلاش شده است تا برخی از نویدها و چالش‌های اشتغال برای کارکنان آن تحلیل شود. نتایج این پژوهش نشان داد که گرچه اشتغال به‌عنوان گیگ، برخی نویدها همانند انعطاف‌پذیری شغلی و تسهیل‌گری اشتغال را در پی دارد، اما از طرف دیگر ناامنی شغلی مهم‌ترین چالش برای رانندگان اسنپ است.

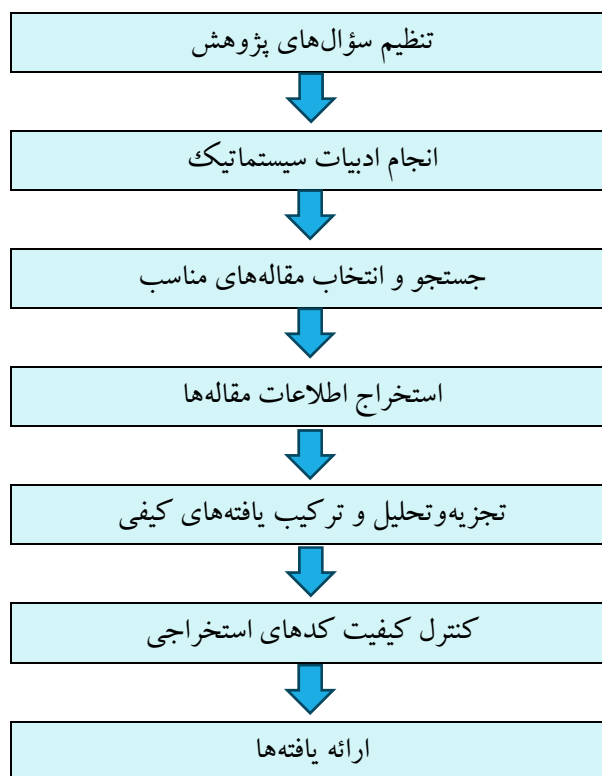
(Almaspour et al., 2021) در پژوهشی با عنوان «ارائه چارچوبی برای مدیریت منابع انسانی گیگ در کسب و کارهای پلتفرمی»، چارچوبی برای مدیریت منابع انسانی گیگ در کسب و کارهای پلتفرمی و در راستای ارزش آفرینی برای ذینفعان ارائه کرده است. روش پژوهش کیفی و در قالب روش مطالعه چندموردی است. برای این منظور پنج پلتفرم ایرانی مورد مطالعه قرار گرفتند. روش اصلی گردآوری داده‌ها، استفاده از مصاحبه‌های نیمه‌ساختاریافته با برخی مدیران و شاغلین در کسب و کارهای پلتفرمی است که برای انتخاب آن‌ها از نمونه‌گیری نظری استفاده شده است. در این پژوهش از روش تحلیل‌متم برای تحلیل داده‌ها استفاده شده است. در نتیجه تحلیل داده‌ها؛ ۱۳ عامل محیطی، ۷ کارکرد اصلی مدیریت منابع انسانی و چگونگی انجام آن‌ها و ۸ شیوه ایجاد ارزش بررسی شده است. یافته‌ها چارچوبی را برای مدیریت منابع انسانی گیگ در پلتفرم‌ها از راه شناسایی نیروها و عوامل اقتضایی مؤثر بر منابع انسانی، کارکردهای اصلی مدیریت منابع انسانی در پلتفرم‌ها و نحوه ارزش آفرینی کارکردها برای ذینفعان ارائه می‌کنند.

(Mohebi & SheihakiTash, 2022) در پژوهشی با عنوان «تحلیل ساختاری نقش اقتصاد گیگ در توسعه کارآفرینی اجتماعی (مورد مطالعه: استان سیستان و بلوچستان)»، به روش کمی به بررسی نقش اقتصاد گیگ در توسعه کارآفرینی اجتماعی پرداخته است. در نهایت، داده‌های به دست آمده تأثیر متغیرهای کنترل با ضریب ۳۷/۱۵، تفاوت‌های فردی با ضریب ۹۷/۱۳، دستمزدها و مدت زمان کار با ضریب ۴۱/۱۷ و تفاوت کیفیت مشاغل با ضریب ۱۸/۱۸ از متغیرهای اقتصاد گیگ بر توسعه کارآفرینی اجتماعی را مورد تأیید قرار داده است. با توجه به پژوهش‌های پیشین صورت پذیرفته در پایگاه‌های معتبر داخلی و خارجی، تاکنون مطالعه‌ای جامع، قابل اطمینان و با کیفیت که تمامی عوامل مؤثر بر پیدایش اقتصاد گیگ را شناسایی و بررسی کرده باشد، انجام نپذیرفته است. هرکدام از مطالعات موجود تنها به بررسی برخی از عوامل مؤثر بر پیدایش اقتصاد گیگ پرداخته‌اند. علاوه بر این، تاکنون پژوهشی که به روش فراترکیب به شناسایی این عوامل پرداخته باشد، انجام نشده است. بنابراین نوآوری پژوهش حاضر از دو جهت می‌باشد. اول، این پژوهش به شناسایی جامع عوامل مؤثر بر پیدایش اقتصاد گیگ پرداخته است. دوم، این پژوهش از رویکرد فراترکیب برای شناسایی

عوامل مؤثر بر پیدایش اقتصاد گیگ استفاده نموده است، که تاکنون پژوهشی با این رویکرد در این حوزه صورت پذیرفته است.

روش‌شناسی پژوهش

پژوهش حاضر از نظر هدف توسعه‌ای، از لحاظ ماهیت داده‌ها و سبک تحلیل داده‌ها جزء پژوهش‌های کیفی و براساس جمع‌آوری داده‌ها اسنادی است. از منظر روش انجام پژوهش، تحلیلی-توصیفی است و داده‌های پژوهش با استفاده از روش کیفی فراترکیب جمع‌آوری و تحلیل شده‌اند. در بین مطالعات کیفی، روش «فراترکیب کیفی» رویکردی منسجم برای تجزیه و تحلیل داده‌ها است. نقطه قوت روش فراترکیب در توانایی آن نسبت به شناسایی مقوله‌های مشترک و ایجاد یک چارچوب مفهومی از دل پیشینه است. این روش یک روش کیفی، مهندسی و شکل‌دهی مجدد بوده و بر یکپارچه‌سازی نتایج کیفی، یافته‌های پژوهش‌ها و مطالعات موجود متمرکز است. از این رو برای فهم عمیق موضوع پژوهش و ترکیب تفسیری از یافته‌ها بسیار کارآمد است. از میان الگوهای پیاده‌سازی روش فراترکیب، در این پژوهش الگوی هفت مرحله‌ای ساندلوسکی و باروسو^۱ به کار گرفته شده است که در پژوهش‌های فراترکیب بیشترین استفاده را دارد که شامل مراحل: ۱. تنظیم سؤال‌های پژوهش، ۲. انجام ادبیات سیستماتیک، ۳. جستجو و انتخاب مقاله‌های مناسب، ۴. استخراج اطلاعات مقاله‌ها، ۵. تجزیه و تحلیل و ترکیب یافته‌های کیفی، ۶. کنترل کیفیت کدهای استخراجی، و ۷. ارائه یافته‌ها می‌باشد.

شکل ۱. گام‌های متوالی روش فراترکیب

^۱- Sandelowski & Barroso

یافته‌های پژوهش

گام اول: تنظیم سؤال‌های پژوهش. در روش فراترکیب طرح سؤال پژوهش اولین گام بوده و چارچوب کلی روند تحقیق را مشخص می‌کند. در پژوهش حاضر با عنوان «شناسایی عوامل مؤثر بر پیدایش اقتصاد گیگ» محققان با توجه به مطالعه پیشینه به دنبال پاسخ به این سؤال بوده‌اند که چه عواملی در پیدایش اقتصاد گیگ مؤثر بوده است؟

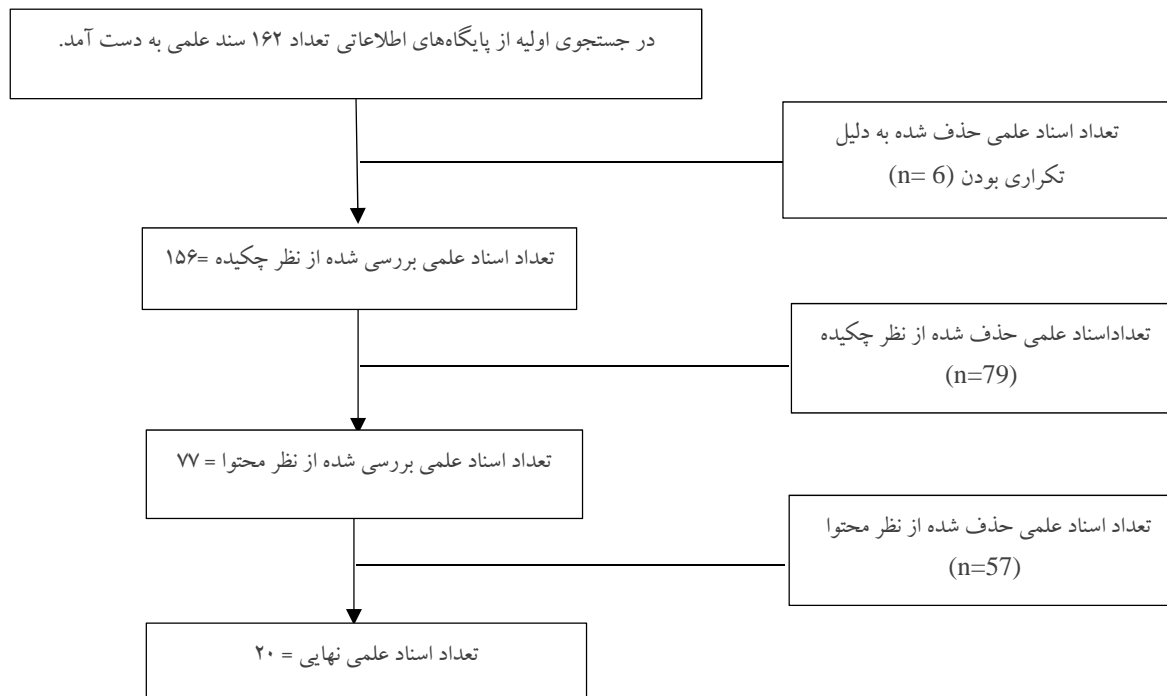
گام دوم: انجام ادبیات سیستماتیک. به منظور شناسایی عوامل مؤثر بر پیدایش اقتصاد گیگ پژوهشگران به جستجوی سیستماتیک پژوهش‌های انجام شده مربوط به این عوامل در ۴ پایگاه علمی ساینس دایرکت، امرالد، وایلی، سیج و همچنین پایگاه استنادی اسکوپوس بین سال‌های ۲۰۱۰ تا ۲۰۲۳ با هدف تعیین اسناد معتبر و مرتبط با سؤال پژوهش و با کلیدواژه‌ها منتخب، پرداختند. پروتکل‌های مورداستفاده در پژوهش حاضر در جدول شماره ۱ نشان داده شده است.

جدول ۱. پروتکل‌های مورداستفاده در پژوهش

موضوع	پروتکل در پژوهش حاضر
هدف پژوهش	شناسایی عوامل مؤثر بر پیدایش اقتصاد گیگ با رویکرد فراترکیب
منابع مورداستفاده در پژوهش	Emerald, Science Direct, Sage, Wiley, Scopus
واژگان کلیدی جستجو	"Gig" & "Factor affecting", "Gig Economy" & "Rise", "Rise of Gig Economy", "Gig" & "Factors"
استراتژی	انواع مقالات پژوهشی، مروری، و کتب مرتبط با موضوع Research Articles, Review Articles, Conferences Articles, book سال انتشار: ۲۰۱۰-۲۰۲۳ جایگاه کلیدواژه‌ها: عنوان، چکیده و واژگان کلیدی پژوهش‌ها
معیارهای ورود	تمام اسناد علمی پژوهشی، مروری، کنفرانسی و کتب مرتبط با موضوع
معیارهای خروج	اسناد علمی تکراری، اسناد علمی مغایر از جهت چکیده و محتوا
ابزار اعتبارسنجی پژوهش‌ها	CASP
نحوه تحلیل و ترکیب یافته‌های کیفی	کدگذاری باز و کدگذاری محوری
تأیید پایایی مولفه‌های استخراجی	شاخص کاپا
نرم‌افزار مورداستفاده برای انجام فراترکیب	MAXQDA, EXCEL

گام سوم: جستجو و انتخاب مقاله‌های مناسب. در بررسی‌های اولیه براساس کلیدواژه‌های منتخب، تعداد ۱۶۲ منبع یافت شد که پس از طی مراحل غربال‌گری و اعتبارسنجی و بهره‌گیری از ابزار CASP (برنامه مهارت ارزیابی حیاتی) در نهایت ۲۰ مقاله برای بررسی کامل و تحلیل محتوا برگزیده شده است. برای استفاده از ابزار CASP، یک پرسشنامه از معیارهای ارزیابی، ایجاد و به هر سؤال براساس محتویات هر مقاله، امتیازی طبق طیف ۵ گزینه‌ای لیکرت، داده شد. این معیارها شامل: اهداف پژوهش، منطق روش، طرح پژوهش، نمونه‌برداری، جمع‌آوری داده‌ها، انعکاس‌پذیری، ملاحظات

اخلاقی، دقت تجزیه و تحلیل، بیان روشن یافته‌ها و ارزش پژوهش می‌باشد. شکل ۲، خلاصه‌ای از نتایج جستجو و فرآیند بازبینی برای انتخاب مقاله‌ها را نشان داده می‌دهد.

شکل ۲. نتایج جستجو و فرآیند بازبینی برای انتخاب مقاله‌ها

گام چهارم: استخراج اطلاعات مقاله‌ها. ابتدا تمام عوامل استخراج شده از مطالعه ۲۰ پژوهش منتخب، به صورت کد (شاخص) در نظر گرفته شد و سپس این کدها با توجه به ماهیت و محتوای شان در یک مفهوم مشابه دسته‌بندی شدند تا به این ترتیب مفاهیم و موضوعات پژوهش با ترکیب کدهای مشابه شکل داده شوند. در مجموع ۴ عامل اصلی پیدایش اقتصاد گیگ و ۲۱ عامل فرعی پیدایش اقتصاد گیگ در این مرحله شناسایی شده است.

گام پنجم: تجزیه و تحلیل و ترکیب یافته‌های کیفی. در این مرحله، جهت انجام تحلیل محتوا از کدگذاری باز و کدگذاری محوری استفاده شده است. در کدگذاری باز مفاهیم درون مصاحبه‌ها و اسناد و مدارک براساس ارتباط با موضوعات مشابه طبقه‌بندی می‌شوند. در این مرحله نکات و مضامین کلیدی درون مصاحبه‌ها و اسناد کدگذاری می‌شوند. نتیجه این مرحله، خلاصه کردن انبوه اطلاعات کسب شده از اسناد به درون مفاهیم و دسته‌بندی‌هایی است که از لحاظ مضمون مشابه هستند. کدهای اولیه‌ای که با هم ارتباط دارند در یک مقوله فرعی قرار می‌گیرند. در کدگذاری محوری مقوله‌های فرعی مرتبط با هم یک مقوله اصلی را تشکیل می‌دهند (Moradi & Miralmasi, 2016).

به منظور شناسایی عوامل مؤثر بر پیدایش اقتصاد گیگ، تمامی مطالعات مربوط به عوامل مؤثر بر پیدایش اقتصاد گیگ از طریق مرور سیستماتیک ادبیات مورد بررسی قرار گرفتند. پس از انجام تحلیل محتوا از طریق کدگذاری باز و کدگذاری محوری، در مجموع ۴ عامل اصلی و ۲۱ عامل فرعی شناسایی شد که نتایج آن در جدول شماره ۲ نشان داده شده است.

جدول ۲. عوامل مؤثر بر پیدایش اقتصاد گیگ

منابع	بیانیه‌های متنی	کدهای فرعی	کدهای اصلی
(Roy & Shrivastava, 2020)	اقتصاد گیگ مزایای زیادی را برای نیروی کار از نظر انعطاف پذیری، اشتغال، آزادی و غیره فراهم می‌کند.	انعطاف پذیری	عوامل اجتماعی
(Mehta, 2023)	این درخواست توسط شرکت‌هایی که کار گیگ یا کار پاره‌وقت را معرفی کرده‌اند، برآورده شده است و امکان تغییر تدریجی از مدل قدیمی نیروی کار تمام‌وقت به مدل جدیدی را فراهم می‌کند که بر روی کار موقت و منعطف به تقاضا تمرکز دارد.		
(Roy & Shrivastava, 2020)	اقتصاد گیگ فرصت‌های زیادی را به نیروی کار ارائه می‌دهد، مانند محیط کاری انعطاف‌پذیر، کار در مناطق مورد علاقه، دسترسی به آگهی‌های شغلی جهانی.		
(Woodcock & Graham, 2019)	اقتصاد گیگ به عنوان ارائه انعطاف‌پذیری بسیار بیشتر برای نیروی کار، کارفرمایان و مشتریان، به جای ماهیت خفه‌کننده برخی از قراردادهای کاری سنتی تبلیغ شده است.		
(Mehta, 2023)	مشاغل در اقتصاد گیگ عمدتاً غیررسمی یا قراردادی یا انعطاف‌پذیر هستند.		
(Woodcock & Graham, 2019)	کارفرمایان اقتصاد گیگ به وضوح برای اشکال کار انعطاف‌پذیرتر تلاش می‌کنند.		
(Mehta, 2023)	سازمان‌ها به کوچک‌سازی و کاهش هزینه‌ها متوسل می‌شوند و در عین حال صنایع و افراد را برای اتخاذ اشکال جدیدی از کار انعطاف‌پذیر هدایت می‌کنند که منجر به شکوفایی اقتصاد گیگ می‌شود.		
(McDonnell et al., 2021)	این ویژگی‌ها برای توسعه چنین روش‌های جدیدی از کار که ظاهراً انعطاف‌پذیری را برای نیروی کار، کسب و کارها و مصرف‌کنندگان فردی ارائه می‌دهد، محوری بوده است.		
(Altenried, 2021)	ترکیبی از اشکال جدید مدیریت الگوریتمی و اشکال بیش از حد انعطاف‌پذیر اشتغال که مشخصه پلتفرم‌های اقتصاد گیگ است.		
(Choudhary & Shireshi, 2022)	در طول دهه‌های گذشته، تعداد افرادی که در کار «انعطاف‌پذیر» که معمولاً به عنوان کار «گیگ» شناخته می‌شود، افزایش یافته است.		
(Allon et al., 2023)	اقتصاد گیگ به نیروی کار یک برنامه کاری انعطاف‌پذیر ارائه می‌دهد.		
(Banik & Padalkar, 2021)	انتخاب، انعطاف‌پذیری و واسطه‌گری توسط پلتفرم‌های فناوری، ویژگی‌های کلیدی کار گیگ هستند.		

منابع	بیانیه‌های متنی	کدهای فرعی	کدهای اصلی
(AC & P, 2023)	اصطلاح «اقتصاد گیگ» کاملاً جامع است و تمام اشکال کار مستقل و آزاد که ماهیت انعطاف‌پذیر، موقت و قراردادی دارند را دربر می‌گیرد.	آزاد کاری- استقلال کاری	
(Roy & Shrivastava, 2020)	به دلیل انعطاف‌پذیری در زمان کار، آزادی کار، اقتصاد گیگ، مشارکت فزاینده زنان در نیروی کار آزاد را مشاهده می‌کند.	مشارکت زنان	
(Mehta, 2023)	اقتصاد گیگ به عنوان یک راه‌حل آسان برای دستیابی به «پتانسیل استفاده نشده» در حال ظهور است - جوانان بیکار و زنانی که علاقمند به پیوستن به نیروی کار هستند اما قادر به غلبه بر موانع ورود خود نیستند.		
(Mehta, 2023)	گزارش سال ۲۰۱۸ توسط پلتفرم نوبل هوس ^۱ نشان می‌دهد که نسبت نیروی کار مرد و زن در اقتصاد گیگ تقریباً ۵۰:۵۰ است، در حالی که در ساختار سنتی به نفع مردان (۷۰:۳۰) سنجیده می‌شود.		
(Noronha et al., 2022)	توانمندسازی اقتصادی زنان و به حداکثر رساندن درآمد آن‌ها توسط اقتصاد گیگ حمایت می‌شود.		
(Vyas, 2021)	ظهور اقتصاد گیگ می‌تواند با فراهم کردن فرصت‌های بیشتر برای ایجاد تعادل بین کار و زندگی زنان، مشکلات اشتغال با حقوق را برای زنان حل کند.		
(Dey et al., 2022)	یک مطالعه توسط اووت لوک ایندی ^۲ تاکید کرده است که پس از کووید ۱۹، اقتصاد گیگ پتانسیل جذب زنان بیشتری را در نیروی کار گیگ به دست آورده است.	دسترسی به نیروی کار ماهر	
(Roy & Shrivastava, 2020)	اقتصاد گیگ در هند بزرگ‌تر می‌شود زیرا بسیاری از متخصصان جوان تحصیل کرده در هند در حال پیوستن به پلتفرم‌های بزرگ جهانی فریلنسینگ هستند.		
(Mehta, 2023)	خطر کمبود استعداد در اقتصاد گیگ به حداقل می‌رسد زیرا آن‌ها به یک استخر جهانی از استعداد دسترسی دارند.		
(Donovan et al., 2016)	جدا از افزایش در دسترس بودن استعدادها، اقتصاد گیگ فرصتی را برای ایجاد "اشتغال پل" در دوران رکود فراهم می‌کند، زمانی که مشاغل تمام وقت سنتی فراتر از دسترس آن‌ها هستند.	انعطاف ساعت کاری	
(Roy & Shrivastava, 2020)	فریلنسرهای هندی عمدتاً به دلیل انعطاف‌پذیری ساعت کار، فرصت رئیس خود بودن، انتخاب شغل براساس علاقه و حجم کاری خود، به		

1- Noble House
 2- Outlook India

منابع	بیانیه‌های متنی	کدهای فرعی	کدهای اصلی
	اقتصاد گیگ می‌پیوندند.		
(Doshi & Tikyani, 2020)	برخلاف کارمندان سنتی که تحت یک برنامه ثابت کار می‌کنند، نیروی کار اقتصاد گیگ در انتخاب زمان‌بندی خود آزادند: چه زمانی و برای چه مدت کار کنند.		
(Behl et al., 2022)	اقتصاد گیگ یک رابطه شغلی منحصر به فرد دارد که در آن نیروی کار گیگ به هیچ کارفرمایی وابسته نیستند و آن‌ها این آزادی را دارند که ساعات کاری خود را انتخاب کنند.		
(Choudhary & Shireshi, 2022)	کار در اقتصاد گیگ به آن‌ها انعطاف‌پذیری خاصی را با توجه به زمان کار می‌دهد.		
(Woodcock & Graham, 2019)	بسیاری از کارهایی که در اقتصاد گیگ انجام می‌شود، نیاز به حضور در زمان و مکان بسیار کمی دارند.	عدم حضور فیزیکی	
(Choudhary & Shireshi, 2022)	به نیروی کار گیگ براساس ساعات سپری شده در محل کار (در دفتر) یا روزهای کار، دستمزد دریافت نمی‌شود، بلکه براساس تعداد کارهای انجام شده، به معنای عدم وجود سیستم حضور و غیاب محدود به زمان است. بنابراین، نیازی به حضور در "محل کار" نیز وجود ندارد.		
(Dey et al., 2022)	کارگر گیگ مجبور نیست برای انجام کار به دفتر فیزیکی یا محل کار مراجعه کند.		
(Woodcock & Graham, 2019)	تغییرات اجتماعی (از جمله نگرش‌ها و ترجیحات مصرف‌کننده، و همچنین روابط جنسیتی و نژادی کار) که منجر به این شده است که هم کارفرمایان و هم نیروی کار به دنبال الگوهای کاری انعطاف‌پذیرتر هستند.	نگرش‌ها و ترجیحات مصرف‌کننده	
(Behl et al., 2022)	موانع ورود کم نیز یکی از دلایل اصلی افزایش تقاضای بخش گیگ در هر زمینه‌ای بوده است.	موانع ورود کم	
(Banik & Padalkar, 2021)	ویژگی بعدی در مورد مقیاس‌پذیری و عدم وجود موانع ورود است. اقتصاد گیگ مبتنی بر پلتفرم می‌تواند تعداد زیادی خریدار و فروشنده را در خود جای دهد.		
(Duggan et al., 2022)	با موانع کم برای ورود و دسترسی آسان به کار، اقتصاد گیگ فرصت‌های بدون مرز را برای ترتیبات کاری انعطاف‌پذیر ارائه می‌دهد که مشخصه آن افزایش استقلال است.		
(Behl et al., 2022)	با موانع کم ورود و دسترسی ساده، اقتصاد گیگ با استقلال کامل ساعات کاری کار می‌کند و شغلی بدون مرز برای نیروی کار گیگ		

منابع	بیانیه‌های متنی	کدهای فرعی	کدهای اصلی
	ایجاد می‌کند.		
(Kaine & Josserand, 2019)	رسانه‌های اجتماعی نقش مهمی در اقتصاد گیگ ایفا می‌کنند، با دو کارکرد اصلی: ایجاد جامعه در میان نیروی کار گیگ و تسهیل مستقیم کار گیگ.	رسانه‌های اجتماعی	
(Woodcock & Graham, 2019)	با توجه به این که اکثر شهرهای جنوب جهانی با نرخ بالای بیکاری و کمبود فرصت‌ها مشخص می‌شوند، جای تعجب نیست که بسیاری از نیروی کار در آن مکان‌ها از فرصت شغلی در اقتصاد گیگ استفاده کرده‌اند.	بیکاری	
(Uchiyama et al., 2022)	افزایش بخش اقتصاد گیگ تا حدی بازتابی از افزایش نرخ بیکاری و محدودیت‌ها است.		
(Mehta, 2023)	با افزایش بیکاری و کاهش مشاغل جدید، اقتصاد گیگ به سرعت در حال ظهور است و فرصت‌های شغلی را برای میلیون‌ها هندی فراهم می‌کند.		
(Vyas, 2021)	در اقتصاد گیگ، افراد بیشتری فرصت حضور در بازار کار را دارند و در نتیجه نرخ بیکاری را کاهش می‌دهند.		
(Roy & Shrivastava, 2020)	اصطلاح اقتصاد گیگ در دوران رکود ابداع شد، جایی که اکثر نیروی کار پس از دست دادن شغل خود به اشتغال کوتاه مدت متکی بودند.	رکود اقتصادی	عوامل اقتصادی
(Doshi & Tikyani, 2020)	کار گیگ در نتیجه بحران مالی سال ۲۰۰۸، زمانی که بسیاری از نیروی کار در این مدت بیکار شدند و شروع به جستجوی راه‌هایی کردند که به آن‌ها اجازه می‌دهد درآمد کم خود را به پس‌اندازشان اضافه کنند، دوباره ظهور کرد.		
(Banik & Padalkar, 2021)	پس از بحران مالی جهانی در سال ۲۰۰۸ و افزایش بیکاری در نتیجه، بسیاری از متخصصان و نیروی کار ماهر شروع به انجام مشاغل کوتاه‌مدت کردند تا امرار معاش کنند.		
(Zhou, 2022)	اقتصاد گیگ مبتنی بر پلتفرم در چین در بحبوحه تضادهای داخلی ریشه‌دار و بحران مالی جهانی شتاب گرفت.		
(Roy & Shrivastava, 2020)	اقتصاد گیگ می‌تواند اشتغال پرسود را برای جوانان فراهم کند.		
(Mehta, 2023)	در اقتصادهای پیشرفته، به دلیل محرومیت از بخش رسمی، نیروی کار به ورود به اقتصاد گیگ و انجام کارهای گیگ متوسل می‌شوند.	فرصت شغلی	
(Doshi & Tikyani, 2020)	حقیقت این است که برای کشوری مانند هند که جمعیت زیادی		

منابع	بیانیه‌های متنی	کدهای فرعی	کدهای اصلی	
	دارد، اما فاقد فرصت‌های شغلی متناسب است، اقتصاد گیگ اجتناب‌ناپذیر است			
(Woodcock & Graham, 2019)	تغییرات سیاسی گسترده‌ای که در اقتصاد رخ می‌دهد از جمله نیروی کار، مقررات دولتی و جهانی شدن و برون‌سپاری، عواملی هستند که رشد اقتصاد گیگ را تسهیل کرده است.	مقررات دولتی	عوامل سیاسی	
(Banik & Padalkar, 2021)	رشد سریع اقتصاد گیگ در یک چشم‌انداز قانونی رخ می‌دهد که هیچ مقرراتی ندارد.			
(Woodcock & Graham, 2019)	بسیاری از جمعیت افرادی که می‌توانند مصرف‌کنندگان و نیروی کار بالقوه در اقتصاد گیگ باشند، دیگر از شبکه دیجیتال خارج نیستند: آن‌ها در شبکه جهانی ادغام شده‌اند.	جهانی شدن		
(Woodcock & Graham, 2019)	مشتریان ناگهان دنیایی از نیروی کار برای انتخاب پیدا می‌کنند، و نیروی کار از سراسر جهان در رقابت با یکدیگر قرار می‌گیرند - همه این‌ها ممکن شده است زیرا اکثریت بشریت اکنون به شبکه جهانی متصل شده است.			
(Behl et al., 2022)	دیجیتالی شدن و جهانی شدن منجر به رشد اقتصاد گیگ در سراسر جهان برای حمایت از ترتیبات کاری جایگزین شده است که مزیت ساعات کاری انعطاف‌پذیر را دارد.			
(Roy & Shrivastava, 2020)	معرفی پلتفرم‌های پیشرو برون‌سپاری دیجیتال در اقتصاد گیگ، بسیاری از متخصصان ماهر را از یک اقتصاد در حال ظهور تشویق کرده است تا به نیروی کار گیگ بپیوندند.	برون‌سپاری		
(Woodcock & Graham, 2019)	مشاهده رشد این نوع کارهای پرمخاطره، از جمله موقت، برون‌سپاری، کار نمایندگی و اقتصاد گیگ آسان است.			
(Woodcock & Graham, 2019)	یکی از ویژگی‌های رایج اقتصاد گیگ، استفاده از پلتفرم‌های کار دیجیتال است - ابزارهایی که به کارفرمایان اجازه می‌دهد به مجموعه‌ای از نیروی کار درخواستی دسترسی داشته باشند.	زیرساخت پلتفرم		عوامل فناوری
(Woodcock & Graham, 2019)	اقتصاد گیگ فعال شده توسط پلتفرم‌های دیجیتال به سرعت در حال رشد است.			
(Woodcock & Graham, 2019)	زیرساخت پلتفرم به‌عنوان پیش شرط اقتصاد گیگ بسیار مهم است.			
(Woodcock & Graham, 2019)	زیرساخت پلتفرم به روشی مشابه آسیاب جریان عمل می‌کند و پایه فنی را برای سازمان‌های جدید کار در اقتصاد گیگ فراهم می‌کند.			
(Khan et al., 2023)	کار "گیگ" با واسطه پلتفرم در سطح جهانی رشد کرده است.			

منابع	بیانیه‌های متنی	کدهای فرعی	کدهای اصلی
(Banik & Padalkar, 2021)	تقریباً تمام گسترش نیروی کار گیگ از سال ۲۰۱۱ از طریق پلتفرم آنلاین انجام شده است.	پلتفرم	
(Banik & Padalkar, 2021)	ظهور پلتفرم‌های فناوری، نیروی کار را ترغیب می‌کند تا با استفاده از زیرساخت‌های فناوری، به اقتصاد گیگ بپیوندند.		
(Woodcock & Graham, 2019)	معرفی پلتفرم‌های پیشرو برون‌سپاری دیجیتال در اقتصاد گیگ، بسیاری از متخصصان ماهر را تشویق کرده است تا به نیروی کار گیگ بپیوندند.		
(Woodcock & Graham, 2019)	اقتصاد گیگ، به‌ویژه از طریق پلتفرم‌های دیجیتال جدید، در خط مقدم تغییرات در کار امروز قرار دارد.		
(Woodcock & Graham, 2019)	برخی از شرکت‌های اقتصاد گیگ توانسته‌اند پلتفرم‌هایی در مقیاس جهانی برای خدماتی مانند ورود داده‌ها، طراحی گرافیکی یا رونویسی راه‌اندازی کنند که محدودیت‌های جغرافیایی کمتری در مورد جایی که باید از آنجا تحویل داده شوند، دارند.		
(Banik & Padalkar, 2021)	توسعه پلتفرم‌های ارتباطی آنلاین باعث پدید آمدن پدیده اقتصاد گیگ شده است.		
(Mehta, 2023)	با توجه به این که امروزه بیش از نیمی از جمعیت جهان به اینترنت متصل هستند، افراد بیشتری به‌طور بالقوه قادر خواهند بود در آینده به اقتصاد گیگ بپیوندند	دسترسی آسان به اینترنت	
(Uchiyama et al., 2022)	گسترش اینترنت در سراسر جهان، سازماندهی بازار کار را از طریق فناوری‌های دیجیتال امکان‌پذیر کرده است.	فناوری ارزان	
(McDonnell et al., 2021)	در قلب اقتصاد گیگ، تبادل آسان و ارزان حجم قابل توجهی از داده‌ها و نوآوری‌های تکنولوژیکی است.		
(Mehta, 2023)	در حال حاضر، اکثر شرکت‌ها و افراد در سراسر جهان، از جمله آن‌هایی که در هند هستند، به‌طور فزاینده‌ای از این فناوری‌های جدیدتر و شیوه‌های کاری انعطاف‌پذیر استفاده می‌کنند که منجر به گسترش اقتصاد گیگ می‌شود.	رشد و گستردگی فناوری	
(Behl et al., 2022)	با گسترش سریع نوآوری‌های تکنولوژیکی، اقتصاد گیگ به توسعه اشکال غیراستاندارد کار از طریق پلتفرم‌های دیجیتال کمک کرده است.		
(Behl et al., 2022)	با توجه به تحولات تکنولوژیکی و تغییر فرهنگ کاری متعارف به مفهوم نیروی کار سیار، اقتصاد گیگ پتانسیل رشد فوق‌العاده‌ای دارد.		

منابع	بیانیه‌های متنی	کدهای فرعی	کدهای اصلی
(Duhaime & Woessner, 2019)	پیشرفت‌های فناوری اطلاعات راه‌های جدیدی را برای سازمان‌دهی کار فراهم کرده است و منجر به گسترش آنچه به عنوان «اقتصاد گیگ» شناخته می‌شود، شده است.		
(AC & P, 2023)	رشد اقتصاد گیگ عمدتاً به پیشرفت فناوری نسبت داده می‌شود.		
(Woodcock & Graham, 2019)	بر روی فناوری به عنوان عامل محرکی که اقتصاد گیگ را به وجود می‌آورد، تمرکز می‌کنیم.		
(Woodcock & Graham, 2019)	دو روش اصلی وجود دارد که از طریق آن‌ها این اتصال انبوه با واسطه فناوری، یک محرک کلیدی در دور کردن کار از ساختار سازمانی سنتی شرکت و به سمت اشکال سازمانی اقتصاد گیگ معاصر بوده است.		
(Mehta, 2023)	نوآوری تکنولوژیک یک ویژگی توانمند برای پدیده اقتصاد گیگ بوده است.		
(Banik & Padalkar, 2021)	ظهور فناوری، نیروی کار ارزان و روحیه کارآفرینی به رشد اقتصاد گیگ کمک می‌کند.		
(Dey et al., 2022)	ماهیت درخواستی کار گیگ به دلیل چهار عامل، یعنی ماهیت کار، پیشرفت‌های تکنولوژیکی، اولویت‌های کاری نیروی کار فعلی و انعطاف‌پذیری کار، در یک مدل کسب و کار موفق ساخته شده است.		
(Kaine & Josserand, 2019)	همان‌طور که نوآوری تکنولوژیک یک ویژگی توانمند برای پدیده اقتصاد گیگ بوده است. اطلاعات و فناوری اطلاعات نقش کلیدی در کار گیگ ایفا می‌کند.	دیجیتالی شدن	
(Noronha et al., 2022)	دیجیتالی شدن منجر به افزایش محبوبیت اقتصاد گیگ شده است.		
(Mehta, 2023)	افزایش سریع دیجیتالی شدن در کشورهای در حال توسعه منجر به نفوذ پلتفرم‌های کار دیجیتالی شده است که احتمالاً نقش مهمی در شکل‌دهی آینده کار دارند.		

گام ششم: کنترل کیفیت کدهای استخراجی. برای حفظ و کنترل کیفیت مطالعه، در سراسر پژوهش، تلاش شده است توضیحات روشن و واضحی برای گزینه‌های موجود در پژوهش و گام‌های اتخاذ شده بیان شود و مقاله‌ها براساس مطالعات موجود در ادبیات نظری و پیشینه پژوهش جستجو گردند، همچنین پژوهشگران از راهکارهای مختلف الکترونیکی و دستی بهره برده و از ابزار CASP نیز برای ارزیابی مطالعات استفاده شده است. نتایج ماتریس CASP در جدول شماره ۳ نشان داده شده است. در نهایت، علاوه بر محققان که به کدگذاری اولیه اقدام کرده‌اند، محقق دیگری همان متن را بدون اطلاع از کدهای او و جداگانه کدگذاری کرده است. داده‌های حاصل در قالب یک ماتریس

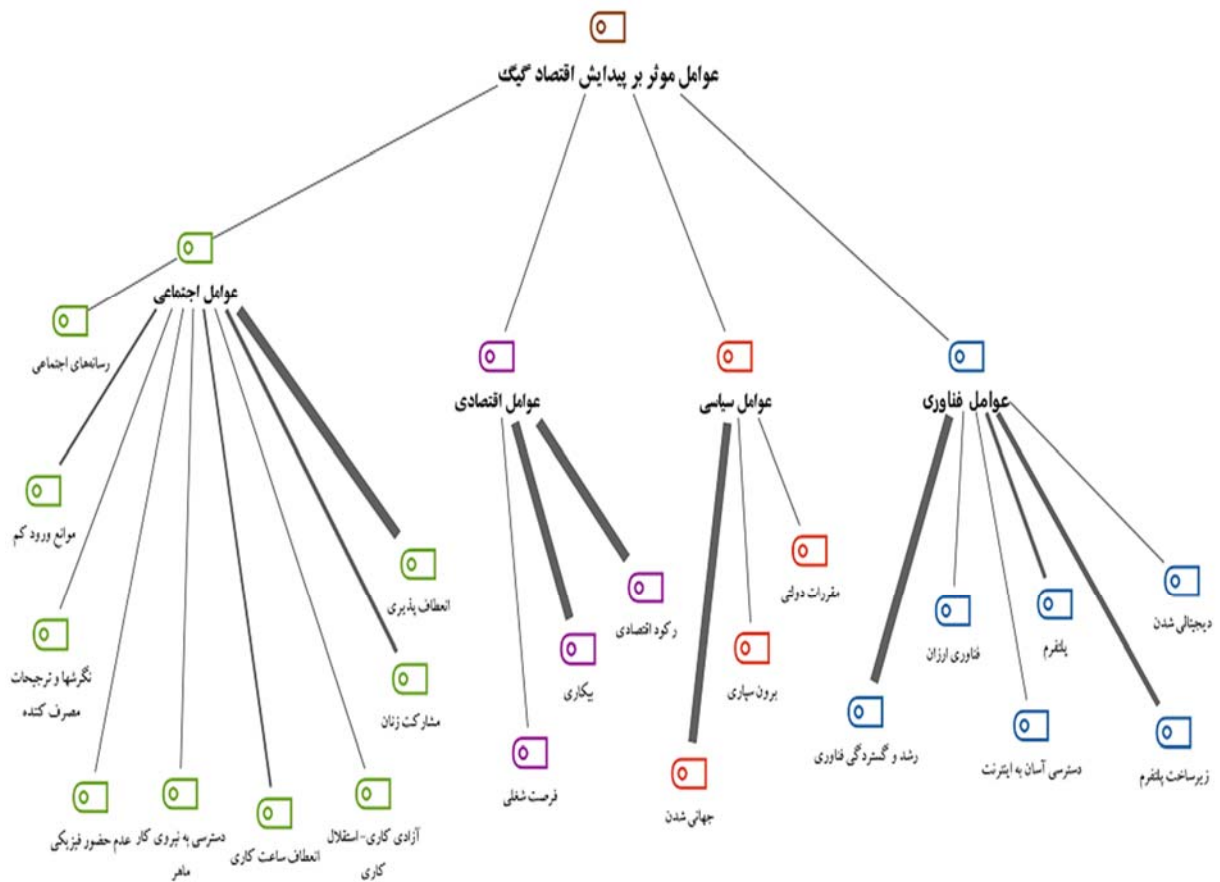
دوبعدی شامل کدگذاران و کدهای آنها تنظیم و در نهایت ضریب کاپا محاسبه شده است. در صورتی که کدهای این دو محقق به هم نزدیک باشد، توافق بالا بین این دو کدگذار را نشان می‌دهد که بیان‌کننده پایایی است. برای سنجش میزان توافق بین دو کدگذار از آزمون کاپا که به کاپای کوهن معروف است، استفاده شده است. ضریب کاپا بین +۱ تا -۱ تغییر می‌کند که مقدار +۱ در آن به معنی توافق کامل بین کدگذاران و -۱ به معنای عدم توافق و مقدار صفر نیز ناشی از شانس و تصادفی بودن توافق است. با در نظر گرفتن تعداد کدهای ایجاد شده مشابه و مختلف، مقدار شاخص کاپا برابر ۰/۸۰ به دست آمد که با توجه به قرار گرفتن ضریب در بازه ۰/۸۰ - ۰/۶۱ می‌توان گفت ضریب توافق در سطح بسیار خوبی بوده و از پایایی مناسب برخوردار است (Manian & ronaghi, 2015).

جدول ۳. نتایج ماتریس CASP

معیارها منابع	اهداف پژوهش	منطق روش	طرح پژوهش	نمونه‌برداری	جمع‌آوری داده‌ها	انعکاس‌پذیری	ملاحظات اخلاقی	دقت تجزیه و تحلیل	بیان روشن یافته‌ها	ارزش پژوهش
(Mehta, 2023)	۵	۴	۴	۴	۴	۴	۴	۴	۵	۵
(McDonnell et al., 2021)	۴	۴	۴	۴	۴	۴	۴	۴	۴	۴
(Altenried, 2021)	۴	۴	۴	۴	۴	۴	۴	۴	۴	۴
(Choudhary & Shireshi, 2022)	۴	۴	۴	۴	۴	۴	۴	۴	۴	۴
(Allon et al., 2023)	۴	۵	۴	۴	۴	۴	۵	۵	۵	۴
(Banik & Padalkar, 2021)	۴	۴	۴	۴	۴	۴	۴	۴	۴	۴
(AC & P, 2023)	۴	۴	۴	۴	۴	۴	۴	۴	۴	۴
(Noronha et al., 2022)	۴	۴	۴	۴	۴	۴	۴	۴	۴	۴
(Vyas, 2021)	۴	۴	۴	۴	۴	۴	۴	۴	۴	۴
(Dey et al., 2022)	۵	۴	۴	۴	۴	۴	۴	۴	۴	۴
(Doshi & Tikyani, 2020)	۴	۴	۴	۴	۴	۴	۴	۴	۴	۴
(Behl et al., 2022)	۴	۴	۴	۴	۴	۴	۴	۴	۴	۴
(Duggan et al., 2022)	۴	۴	۴	۴	۴	۴	۴	۴	۵	۵
(Kaine & Josserand, 2019)	۵	۴	۴	۴	۴	۴	۴	۴	۴	۴
(Woodcock & Graham,	۵	۴	۴	۴	۴	۴	۴	۴	۵	۵

معیارها منابع	اهداف پژوهش	منطق روش	طرح پژوهش	نمونه برداری	جمع آوری داده‌ها	انعکاس پذیری	ملاحظات اخلاقی	دقت تجزیه و تحلیل	بیان روش یافته‌ها	ارزش پژوهش
(2019)										
(Uchiyama et al., 2022)	۴	۴	۴	۴	۴	۴	۴	۵	۵	۵
(Roy & Shrivastava, 2020)	۴	۳	۳	۳	۳	۳	۳	۴	۴	۴
(Zhou, 2022)	۳	۴	۴	۴	۴	۴	۴	۴	۴	۳
(Khan et al., 2023)	۳	۴	۴	۴	۴	۴	۴	۴	۴	۴
(Duhaime & Woessner, 2019)	۳	۴	۴	۴	۴	۴	۳	۴	۴	۴

گام هفتم: ارائه یافته‌ها. یافته‌های حاصل از مراحل قبل، در این مرحله ارائه می‌شود. در مجموع ۴ عامل اصلی پیدایش اقتصاد گیگ شامل؛ عوامل اجتماعی، اقتصادی، سیاسی و فناوری و ۲۱ عامل فرعی شناسایی شده است. عوامل اجتماعی شامل؛ انعطاف پذیری، استقلال کاری، مشارکت زنان، دسترسی به نیروی کار ماهر، رسانه‌های اجتماعی، انعطاف ساعت کاری، عدم حضور فیزیکی، نگرش‌ها و ترجیحات مصرف کننده و موانع ورود کم، عوامل اقتصادی شامل؛ بیکاری، رکود اقتصادی و فرصت شغلی، عوامل سیاسی شامل؛ مقررات دولتی، جهانی شدن و برون سپاری و عوامل فناوری شامل؛ زیرساخت پلتفرم، فناوری ارزان، دسترسی آسان به اینترنت، پلتفرم، رشد و گستردگی فناوری و دیجیتال شدن می‌باشند که نتایج در جدول شماره ۲ نشان داده شده است. براساس کدهای اصلی و فرعی که از تحلیل‌ها به دست آمده است، الگوی مفهومی پژوهش توسعه یافته که در شکل شماره ۳ خروجی نرم افزار مکس کیودا^۱ نشان داده شده است.

شکل ۳. عوامل مؤثر بر پیدایش اقتصاد گیگ

بحث و نتیجه گیری

یافته‌های پژوهش نشان داد در مجموع ۴ عامل اصلی پیدایش اقتصاد گیگ شامل؛ عوامل اجتماعی، اقتصادی، سیاسی و فناوری و ۲۱ عامل فرعی شناسایی شده است. عوامل اجتماعی شامل؛ انعطاف پذیری، استقلال کاری، مشارکت زنان، دسترسی به نیروی کار ماهر، رسانه‌های اجتماعی، انعطاف ساعت کاری، عدم حضور فیزیکی، نگرشها و ترجیحات مصرف کننده و موانع ورود کم، عوامل اقتصادی شامل؛ بیکاری، رکود اقتصادی و فرصت شغلی، عوامل سیاسی شامل؛ مقررات دولتی، جهانی شدن و برون‌سپاری و عوامل فناوری شامل؛ زیرساخت پلتفرم، فناوری ارزان، دسترسی آسان به اینترنت، پلتفرم، رشد و گستردگی فناوری و دیجیتالی شدن می‌باشند.

یکی از مهم‌ترین عوامل در پیدایش اقتصاد گیگ، عامل اجتماعی می‌باشد که به جنبه انسانی این پدیده و تأثیر افراد در ایجاد و گسترش این اقتصاد اشاره دارد که خود دارای ابعاد گوناگونی است که ناشی از تغییر در نگرش افراد در انتخاب شغل با ویژگی‌های منحصر به فرد این اقتصاد از جمله انعطاف پذیری، استقلال کاری، مشارکت زنان، دسترسی به نیروی کار ماهر، رسانه‌های اجتماعی، انعطاف ساعت کاری، عدم حضور فیزیکی، نگرشها و ترجیحات مصرف کننده و موانع ورود کم، می‌باشد. همچنین، بسیاری از موانع و چالش‌هایی که مشاغل سنتی با آن مواجهه هستند را ندارد. این یافته‌ها با یافته‌های پژوهش‌های (AC & P, 2023; Allon et al., 2023; Altenried, 2021; Banik & Padalkar, 2021; Behl

et al., 2022; Choudhary & Shireshi, 2022; Dey et al., 2022; Doshi & Tikyani, 2020; Duggan et al., 2022; Kaine & Josserand, 2019; McDonnell et al., 2021; Mehta, 2023; Noronha et al., 2022; Roy & Shrivastava, 2020; Vyas, 2021; Woodcock & Graham, 2019) هم راستا می باشد.

تغییرات اجتماعی (شامل نگرش‌ها و ترجیحات مصرف کننده، و همچنین روابط جنسیتی و نژادی کار) منجر به این شده است که هم کارفرمایان و هم نیروی کار به دنبال الگوهای کاری انعطاف پذیرتر هستند (Graham & Woodcock, 2019). اقتصاد گیگ فرصت‌های زیادی را برای نیروی کار مانند محیط کاری انعطاف پذیر، کار در مناطق مورد علاقه، دسترسی به آگهی‌های شغلی جهانی فراهم می کند (Roy & Shrivastava, 2020). با موانع کم برای ورود و دسترسی ساده، اقتصاد گیگ با استقلال کامل ساعات کاری کار می کند و شغلی بدون مرز برای نیروی کار گیگ ایجاد می کند (Behl et al., 2022). به دلیل انعطاف پذیری زمان کار، آزادی کار، اقتصاد گیگ شاهد افزایش مشارکت زنان در نیروی کار آزاد است. از این رو، اقتصاد گیگ یک پویایی در حال تغییر در مدیریت نیروی کار، تنوع فرهنگی و دسترسی به منابع جهانی را نشان می دهد (Roy & Shrivastava, 2020).

یکی دیگر از عوامل تاثیرگذار در پیدایش و گسترش اقتصاد گیگ، عامل اقتصادی می باشد. با توجه به پژوهش‌های صورت گرفته در این خصوص اقتصاد گیگ در نتیجه بحران مالی سال ۲۰۰۸ دوباره ظهور کرده است و شکل تازه‌ای از نیروی کار را ایجاد کرده است، رکود اقتصادی، بیکاری و نبودن فرصت‌های شغلی، نیروهای آماده کار را به سمت اقتصاد گیگ سوق داده است، این یافته‌ها با یافته‌های پژوهش‌های (Banik & Padalkar, 2021; Doshi & Tikyani, 2020; Mehta, 2023; Roy & Shrivastava, 2020; Uchiyama et al., 2022; Vyas, 2021; Woodcock & Zhou, 2022) هم راستا می باشد.

پس از بحران مالی جهانی در سال ۲۰۰۸ و افزایش بیکاری در نتیجه آن، بسیاری از متخصصان و نیروی کار ماهر شروع به انجام مشاغل کوتاه مدت برای تأمین معاش خود کردند (Banik & Padalkar, 2021). افزایش بخش اقتصاد گیگ تا حدی بازتابی از افزایش نرخ بیکاری و محدودیت‌های بازارهای کار سنتی خارج از خط است که منجر به تقاضا و عرضه از پایین به بالا در بازار آنلاین شده است (Uchiyama et al., 2022). به دلیل اقتصاد گیگ، افراد بیشتری فرصت حضور در بازار کار را دارند و در نتیجه نرخ بیکاری را کاهش می دهند (Vyas, 2021). در اقتصادهای پیشرفته، به دلیل محرومیت از بخش رسمی، نیروی کار به ورود به اقتصاد گیگ و انجام کارهای گیگ متوسل می شوند (Mehta, 2023). سومین عامل در پیدایش و گسترش اقتصاد گیگ، عامل سیاسی می باشد که به نوبه خود دارای ابعاد متفاوتی شامل؛ جهانی شدن، برون سپاری و قوانین و مقررات دولتی، است. این یافته‌ها با یافته‌های پژوهش‌های (Banik & Padalkar, 2021; Behl et al., 2022; Roy & Shrivastava, 2020; Woodcock & Graham, 2019) هم راستا می باشد.

آخرین پیش شرطی که عمیقاً اقتصاد گیگ را در شکل فعلی آن شکل داده است، ترکیبی از اقتصاد سیاسی و فناوری؛ اثرات جهانی شدن و برون سپاری است (Woodcock & Graham, 2019). معرفی پلتفرم‌های پیشرو برون سپاری دیجیتال در اقتصاد گیگ، بسیاری از متخصصان ماهر را از یک اقتصاد نوظهور تشویق کرده است تا به نیروی کار گیگ بپیوندند. اکنون شرکت‌ها با کسری از هزینه کشورهای خود به استعدادهای کشورهای مختلف در این پلتفرم‌ها دسترسی دارند (Roy & Shrivastava, 2020). چنین مهندسی مجدد شامل تقسیم بندی همه کارها به دسته‌های معمول و غیر معمول، ارزیابی مجدد دقیق فرآیندهای کاری، و توسعه سیستم‌های مدیریتی برای جذب/ برون سپاری کار گیگ است (Banik

(Padalkar, 2021). همراه با محبوبیت پلتفرم‌های برون‌سپاری گیگ کار مانند آپ و ورک، گورو^۱، فریلنسر دات کام^۲ و غیره، مشخص شده است که عرضه و تقاضای کار گیگ در سطح جهانی پراکنده‌تر شده است (Roy & Shrivastava, 2020).

یکی دیگر از عواملی که بی‌شک از تأثیرگذارترین عوامل در توسعه و گسترش اقتصاد گیگ در سال‌های اخیر بوده است، فناوری و رشد فزاینده آن در جهان می‌باشد. طبق پژوهش‌های صورت گرفته، دسترسی آسان به اینترنت در همه نقاط، رشد و گسترش فناوری و ارزان بودن آن، همچنین توسعه پلتفرم‌ها و مهیا شدن زیرساخت لازم برای ایجاد پلتفرم‌ها در سرتاسر دنیا جنبه‌های کلیدی این عامل تأثیرگذار در رشد و پیدایش اقتصاد گیگ هستند. این یافته‌ها با یافته‌های پژوهش‌های (AC & P, 2023; Banik & Padalkar, 2021; Behl et al., 2022; Dey et al., 2022; Duhaime & Woessner, 2019; Kaine & Josserand, 2019; Khan et al., 2023; McDonnell et al., 2021; Mehta, 2023; Noronha et al., 2022; Roy & Shrivastava, 2020; Uchiyama et al., 2022; Woodcock & Graham, 2019) هم‌راستا می‌باشد.

با توجه به این که امروزه بیش از نیمی از جمعیت جهان به اینترنت متصل هستند، افراد بیشتری به‌طور بالقوه قادر خواهند بود در آینده به اقتصاد گیگ بپیوندند (Mehta, 2023). پیشرفت‌های فناوری اطلاعات راه‌های جدیدی را برای سازماندهی کار فراهم کرده است و منجر به گسترش آنچه به‌عنوان «اقتصاد گیگ» شناخته می‌شود، شده است (Duhaime & Woessner, 2019). یکی از ویژگی‌های رایج اقتصاد گیگ، استفاده از پلتفرم‌های کار دیجیتال است - ابزارهایی که به کارفرمایان اجازه می‌دهد به مجموعه‌ای از نیروی کار درخواستی دسترسی داشته باشند (Woodcock & Graham, 2019). توسعه پلتفرم‌های ارتباطی آنلاین باعث پدید آمدن اقتصاد گیگ شده است، یک مدل اقتصادی جدید که انواع مختلفی از مشاغل کوتاه‌مدت را دربر می‌گیرد، به سرعت در حال گسترش در سراسر جهان است و به یک واقعیت روزمره تبدیل شده است و بازار کار را متحول نموده است (Banik & Padalkar, 2021). تقریباً تمام گسترش نیروی کار گیگ از سال ۲۰۱۱ از کار پلتفرم آنلاین ناشی شده است (Collins et al., 2019). کار گیگ به واسطه پلتفرم در سطح جهانی رشد کرده است (Khan et al., 2023). ظهور پلتفرم‌های فناوری انعطاف‌پذیری بیشتری را در انتخاب کار به گیگ کارها ارائه کرده است (AC & P, 2023).

برای شناخت یک پدیده نوظهور، شناسایی عوامل پیدایش آن ضروری به نظر می‌رسد. با توجه به رشد سریع اقتصاد گیگ و افزایش تعداد کارکنان گیگ در اقتصاد جهان، مدیران و صاحبان صنایع بایستی با شناخت هرچه بهتر این پدیده و بررسی ویژگی‌های شاغلین در این صنعت همگام با این رشد و توسعه گام بردارند. با توجه به مطالعات صورت گرفته و جنبه‌های مختلف پیدایش اقتصاد گیگ و با توجه به اهمیت روزافزون شاغلین این صنعت به مدیران پیشنهاد می‌شود با بررسی این عوامل و جنبه‌های مختلف آن جهت بهره‌مندی هرچه بهتر از این نیروی کار پویا و در حال گسترش استفاده نمایند. این پژوهش برخی از عوامل مؤثر در پیدایش اقتصاد گیگ را ارائه داده است که می‌تواند به جهت آشنایی بهتر سازمان‌ها و مدیران با این پدیده مورد استفاده قرار گیرد.

1- Upwork
2- Guru
3- Freelancers.com

با توجه به مطالب بیان شده و نتایج این پژوهش، پیشنهادها و راهکارهایی مبتنی بر عوامل مؤثر بر پیدایش اقتصاد گیگ ارائه می‌شود:

۱. عامل اجتماعی با سلیقه و گرایش‌های نیروی کار مرتبط است، مانند انعطاف‌پذیری شغل و ساعات کاری، استقلال کاری، عدم حضور فیزیکی و ... که مدیران با شناخت و توجه به این عوامل که موجب افزایش تمایل کارکنان جهت اشتغال در این صنعت شده است و ایجاد هر چه بهتر این مزایا برای کارکنان موجب افزایش بهره‌وری نیروی کار خواهند شد.

۲. برای ایجاد تأثیر اجتماعی بهتر و جلب حمایت گسترده کارکنان شاغل در اقتصاد گیگ، باید برخی از مقررات کار در خصوص کارکنان گیگ را بازنگری و بهبود بخشید.

۳. به توجه به رشد اقتصاد گیگ، افراد بیشتری فرصت حضور در بازار کار را دارند و در نتیجه نرخ بیکاری کاهش می‌یابد، در این راستا باید سیاست‌هایی جهت ترویج کار پلتفرم که مستلزم آموزش مهارت‌های برتر و ارتقای قابلیت‌های نیروی کار است، ارائه گردد که موجب بهره‌مندی از پتانسیل اشتغال در کار پلتفرم می‌گردد.

۴. کار در اقتصاد گیگ ماهیت غیرمعمول دارد و حتی با وجود این که پتانسیل افزایش نرخ اشتغال را در پی دارد، نباید آسیب‌های ذاتی نهفته در کار پلتفرم، مانند عدم اطمینان و بی‌ثباتی را نادیده گرفت.

۵. جهانی شدن و برون‌سپاری یکی از ابعاد مهم در پیدایش و گسترش این اقتصاد به شمار می‌رود. در دنیای کنونی مرزها مانعی برای رشد و گسترش یک سازمان نخواهند بود و مدیران می‌توانند با تکیه به این جنبه ارزشمند اقتصاد گیگ بهترین نیروهای مستعد را با کمترین هزینه در اختیار داشته باشند و از سوی دیگر به آسانی خدمات خود را در اختیار مشتریان در هر نقطه‌ای از جهان قرار دهند.

۶. شناسایی جنبه‌های تاریک اقتصاد گیگ به مدیران کمک می‌کند استراتژی‌های لازم و مناسب جهت رویارویی با این بعد از اقتصاد گیگ و کارکنان شاغل در این صنعت را داشته باشند.

۷. با توجه به این که یکی از عوامل مهم و تأثیرگذار در پیدایش و رشد و توسعه اقتصاد گیگ، گسترش فناوری و ایجاد زیرساخت لازم در زمینه فناوری می‌باشد، همچنین در دسترس بودن زیرساخت‌های پلتفرم، عرضه نیروی کار را تعدیل می‌کند، بایستی مدیران به منظور بهره‌مندی هر چه بهتر از این نیروی کار بالقوه و بازار گسترده، زیرساخت‌های لازم را مهیا نمایند.

۸. بستر لازم جهت شناخت جامعه از اقتصاد گیگ و تغییرات حاصل از دیجیتالی شدن بازار کار برای عموم فراهم شود.

۹. با توجه به تغییر نگرش نسل جوان نسبت به شکل و ماهیت کار و هم‌راستایی آن با ویژگی‌های ذاتی کار گیگ بایستی برای دانش‌آموزان و دانشجویان مشاوره شغلی در خصوص کار در اقتصاد گیگ و دوره‌های تخصصی در زمینه کار گیگ برگزار شود، و فرصت‌های شغلی در طیف وسیعی از صنایع وجود داشته باشد.

۱۰. ظهور اقتصاد گیگ یک پدیده نسبتاً جدید است، بنابراین امکان انجام اقدامات پیشگیرانه وجود دارد. در کنار مسائل و چالش‌های موجود در بازار کار، اکنون چالش‌های جدیدی در اقتصاد پلتفرم به وجود آمده است که باید با شناخت بهتر این اقتصاد راه‌حل‌های این چالش‌ها بررسی گردد.

بررسی پیشینه نظری نشان می‌دهد که بیشتر مطالعات قبلی در مورد اقتصاد گیگ براساس تجربیات کارکنان گیگ در جهان صنعتی یا توسعه یافته بوده‌اند و تنها چند مطالعه در کشورهای در حال توسعه انجام شده است و یافته‌های این مطالعات را نمی‌توان برای تشریح عوامل مؤثر در پیدایش اقتصاد گیگ بر بازار کار در کشورهای در حال توسعه و به‌طور ویژه در ایران که ویژگی‌های بازار کار در آن به‌طور قابل توجهی نسبت به بازار کار جهانی متفاوت است، تعمیم داد و با توجه به افزایش سریع دیجیتالی شدن که منجر به نفوذ پلتفرم‌های کار دیجیتالی شده است و نقش مهمی در شکل‌دهی آینده کار دارند پیشنهاد می‌شود مطالعات آتی با تمرکز بر این مقوله صورت پذیرد.

Reference

- AC, K., & P, P. (2023). Changing Contours of the Employment Landscape: A Study on Gig Work Options for the Platform Workforce of Kerala. *SEDME (Small Enterprises Development, Management & Extension Journal)*, 50(4), 384–398. <https://doi.org/10.1177/09708464231209452>.
- Allon, G., Cohen, M. C., & Sinchaisri, W. P. (2023). The impact of behavioral and economic drivers on gig economy workers. *Manufacturing & Service Operations Management*, 25(4), 1376–1393. <https://doi.org/10.1287/msom.2023.1191>.
- Almaspour, M. S., Khastar, H., Jafarinia, S., & Abdollahi, B. (2021). *A framework for Gig Human Resource Management in Platform Businesses*. 20.1001.1.22286977.1400.11.1.3.6. (in persian).
- Aloisi, A. (2015). Commoditized workers: Case study research on labor law issues arising from a set of on-demand/gig economy platforms. *Comp. Lab. L. & Pol'y J.*, 37, 653. <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.2637485>.
- Altenried, M. (2021). Mobile workers, contingent labour: Migration, the gig economy and the multiplication of labour. *Environment and Planning A: Economy and Space*, 0308518X211054846. <https://doi.org/10.1177/0308518X211054846>.
- Ashford, S. J., George, E., & Blatt, R. (2007). 2 old assumptions, new work: The opportunities and challenges of research on nonstandard employment. *The Academy of Management Annals*, 1(1), 65–117. <https://doi.org/10.1080/078559807>.
- Banik, N., & Padalkar, M. (2021). The spread of gig economy: Trends and effects. *Foresight and STI Governance*, 15(1), 19–29. <https://doi.org/10.17323/2500-2597.2021.1.19.29>.
- Behl, A., Rajagopal, K., Sheorey, P., & Mahendra, A. (2022). Barriers to entry of gig workers in the gig platforms: exploring the dark side of the gig economy. *Aslib Journal of Information Management*, 74(5), 818–839. <https://doi.org/10.1108/AJIM-08-2021-0235>.
- Bessen, J. (2014). How technology creates jobs for the less educated workers. *Harvard Business Review*.
- Bulian, L. (2021). The gig is up: Who does gig economy actually benefit? *Interdisciplinary Description of Complex Systems: INDECS*, 19(1), 106–119. <https://doi.org/10.7906/indecs.19.1.9>.
- Cassady, E. A., Fisher, S. L., & Olsen, S. (2018). Using eHRM to manage workers in the platform economy. *The Brave New World of EHRM*, 2, 217–246.
- Chen, M. A. (2016). Technology, informal workers and cities: insights from Ahmedabad (India), Durban (South Africa) and Lima (Peru). *Environment and Urbanization*, 28(2), 405–422. <https://doi.org/10.1177/0956247816655986>.
- Choudhary, V., & Shireshi, S. S. (2022). Analysing the gig economy in India and exploring various effective regulatory methods to improve the plight of the workers. *Journal of Asian and African Studies*, 57(7), 1343–1356. <https://doi.org/10.1177/00219096221082581>.
- Collins, B., Garin, A., Jackson, E., Koustas, D., & Payne, M. (2019). Is gig work replacing traditional employment? Evidence from two decades of tax returns. *Unpublished Paper, IRS SOI Joint Statistical Research Program*.
- Davidson, N. M., & Infranca, J. J. (2015). The sharing economy as an urban phenomenon. *Yale L. & Pol'y Rev.*, 34, 215.
- De Stefano, V. (2016). The rise of the "just-in time workforce": on demand work, crowdwork, and labor protection in the "gig economy". *Comparative Labor Law and Policy Journal*, 37(3), 461–

471. <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.2682602>.
- Dey, C., Ture, R. S., & Ravi, S. (2022). Emerging world of gig economy: Promises and challenges in the Indian context. *NHRD Network Journal*, 15(1), 71–82. <https://doi.org/10.1177/26314541211064717>.
- Donovan, S. A., Bradley, D. H., & Shimabukuru, J. O. (2016). *What does the gig economy mean for workers?*
- Doshi, B. M., & Tikyani, H. (2020). A Theoretical Integration of GIG Economy: Advancing Opportunity, Challenges and Growth. *International Journal of Management (IJM)*, 11(12). DOI: 10.34218/IJM.11.12.2020.282.
- Duggan, J., Sherman, U., Carbery, R., & McDonnell, A. (2020). Algorithmic management and app-work in the gig economy: A research agenda for employment relations and HRM. *Human Resource Management Journal*, 30(1), 114–132. <https://doi.org/10.1111/1748-8583.12258>.
- Duggan, J., Sherman, U., Carbery, R., & McDonnell, A. (2022). Boundaryless careers and algorithmic constraints in the gig economy. *The International Journal of Human Resource Management*, 33(22), 4468–4498. <https://doi.org/10.1080/09585192.2021.1953565>.
- Duhaime, E. P., & Woessner, Z. W. (2019). Explaining the decline of tipping norms in the gig economy. *Journal of Managerial Psychology*, 34(4), 233–245. <https://doi.org/10.1108/JMP-06-2018-0270>.
- Friedman, G. (2014). Workers without employers: shadow corporations and the rise of the gig economy. *Review of Keynesian Economics*, 2(2), 171–188. <https://doi.org/10.4337/roke.2014.02.03>.
- Graham, M., & Woodcock, J. (2019). The gig economy: a critical introduction. *Polity*, 54.
- Hassani, H. (2021). Online Platforms and Sharing Economy: Promises and Challenges for Gig Workers. *Global Media Journal-Persian Edition*, 16(1), 53–76. 10.22059/GMJ.2022.335644.1241. (in persian).
- Hazarika, S. (2019). *Gig economy: How it has revolutionized the meaning of work*.
- Howcroft, D., & Bergvall-Kåreborn, B. (2019). A typology of crowdwork platforms. *Work, Employment and Society*, 33(1), 21–38. <https://doi.org/10.1177/0950017018760136>.
- Kaine, S., & Josserand, E. (2019). The organisation and experience of work in the gig economy. *Journal of Industrial Relations*, 61(4), 479–501. <https://doi.org/10.1177/0022185619865480>.
- Kässi, O., & Lehdonvirta, V. (2018). Online labour index: Measuring the online gig economy for policy and research. *Technological Forecasting and Social Change*, 137, 241–248. <https://doi.org/10.1016/j.techfore.2018.07.056>.
- Kathuria, R., Kedia, M., Varma, G., Bagchi, K., & Khullar, S. (2017). *Future of work in a digital era: The potential and challenges for online freelancing and microwork in India*.
- Katz, L. F., & Krueger, A. B. (2019). The rise and nature of alternative work arrangements in the United States, 1995–2015. *ILR Review*, 72(2), 382–416. <https://doi.org/10.1177/0019793918820008>.
- Kenney, M., Bearson, D., & Zysman, J. (2021). The platform economy matures: measuring pervasiveness and exploring power. *Socio-Economic Review*, 19(4), 1451–1483. <https://doi.org/10.1093/ser/mwab014>.
- Khan, M. H., Williams, J., Williams, P., & Mayes, R. (2023). Caring in the gig economy: a relational perspective of decent work. *Work, Employment and Society*, 09500170231173586. <https://doi.org/10.1177/09500170231173586>.
- Kost, D., Fieseler, C., & Wong, S. I. (2020). Boundaryless careers in the gig economy: An oxymoron? *Human Resource Management Journal*, 30(1), 100–113. <https://doi.org/10.1111/1748-8583.12265>.
- Koutsimpogiorgos, N., Van Slageren, J., Herrmann, A. M., & Frenken, K. (2020). Conceptualizing the gig economy and its regulatory problems. *Policy & Internet*, 12(4), 525–545. <https://doi.org/10.1002/poi3.237>.
- Manian, A., & ronaghi, mohammad hossein. (2015). A Comprehensive Framework for E-marketing Implementation by Meta-Synthesis Method. *Journal of Business Management*, 7(4), 901–920. <https://doi.org/10.22059/jibm.2015.57097>. (in persian).
- McDonnell, A., Carbery, R., Burgess, J., & Sherman, U. (2021). Technologically mediated human resource management in the gig economy. *The InTernaTional Journal of Human Resource*

- Management*, 32(19), 3995–4015.
- Mehta, B. S. (2023). Changing nature of work and the gig economy: Theory and debate. *FIIB Business Review*, 12(3), 227–237. <https://doi.org/10.1177/2319714520968294>.
- Mohebi, M., & SheihakiTash, M. (2022). Structural Analysis of Gig Economy Role in the Social Entrepreneurship Development (Case Study: Sistan and Baluchestan). *Journal of Entrepreneurship Development*, 14(4), 717–736. 10.22059/JED.2021.321859.653641. (in persian).
- Moore, M. T. (2019). The gig economy: a hypothetical contract analysis. *Legal Studies*, 39(4), 579–597. <https://doi.org/10.1017/lst.2019.4>.
- Moradi, M., & Miralmasi, A. (2016). *Types of coding in qualitative research*. (in persian).
- Noronha, J. R., Bhattacharya, S., & Cabete, D. C. R. (2022). The New Work Culture of the Gig Economy-An analysis of how the gig economy is altering employment prospects and extending talent pools. *Janus. Net e-Journal of International Relations*, 13(2). <https://doi.org/10.26619/1647-7251.13.2.03>.
- Poon, T. S.-C. (2019). Independent workers: Growth trends, categories, and employee relations implications in the emerging gig economy. *Employee Responsibilities and Rights Journal*, 31(1), 63–69. DOI:10.1007/s10672-018-9318-8.
- Roy, G., & Shrivastava, A. K. (2020). *Future of Gig Economy: Opportunities and challenges, IMI Konnect, Vol 9, Issue 1*. March.
- Sarosh, K., Kwan, L. C., & Mary, G. (2011). *From iron rice bowl to informalization: Markets, workers, and the state in a changing China*.
- Scholz, T. (2017). *Uberworked and underpaid: How workers are disrupting the digital economy*. John Wiley & Sons.
- Spreitzer, G. M., Cameron, L., & Garrett, L. (2017). Alternative work arrangements: Two images of the new world of work. *Annual Review of Organizational Psychology and Organizational Behavior*, 4, 473–499. <https://doi.org/10.1146/annurev-orgpsych-032516-113332>.
- Stephany, F., Kässi, O., Rani, U., & Lehdonvirta, V. (2021). Online Labour Index 2020: New ways to measure the world's remote freelancing market. *Big Data & Society*, 8(2), 20539517211043240. <https://doi.org/10.1177/20539517211043240>.
- Stewart, A., & Stanford, J. (2017). Regulating work in the gig economy: What are the options? *The Economic and Labour Relations Review*, 28(3), 420–437. <https://doi.org/10.1177/1035304617722461>.
- Uchitelle, L. (2009). US lost 2.6 million jobs in 2008. *International Herald Tribune*, 9.
- Uchiyama, Y., Furuoka, F., Akhir, M. N. M., & MN, M. (2022). Gig Workers, Social Protection and Labour Market Inequality: Lessons from Malaysia. *Jurnal Ekonomi Malaysia*, 56(3), 165–184. <http://dx.doi.org/10.17576/JEM-2022-5603-09>.
- Veen, A., Kaine, S., Goods, C., & Barratt, T. (2020). The 'gigification' of work in the 21st Century. In *Contemporary work and the future of employment in developed countries* (pp. 15–32). Routledge.
- Vyas, N. (2021). *Gender inequality-now available on digital platform': an interplay between gender equality and the gig economy in the European Union*. *European Labour Law Journal*, 12 (1), 37–51. <https://doi.org/10.1177/2031952520953856>.
- Woodcock, J., & Graham, M. (2019). *The gig economy. A Critical Introduction*. Cambridge: Polity.
- Zeng, X. (2014). *Employment policy implementation mechanisms in China*. International Labour Organization.
- Zhou, Y. (2022). Trapped in the platform: Migration and precarity in China's platform-based gig economy. *Environment and Planning A: Economy and Space*, 0308518X221119196. <https://doi.org/10.1177/0308518X221119196>.